ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΙ 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 1889 — ΕΤΟΣ ΣΤ'. — ΑΡΙΘ. 27

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οἱ Σύντροφοι, κρητικὸν διήγημα, ὑπὸ Ι. Μ. Δαμβέργη.
Ἑβδομὰς *κοινωνικὴ καὶ φιλολογική*.
Ἡ ναυτικὴ θέσις τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ Κωνστ. Ν. Ράδου.
Ἱστορία τοῦ Κουρέως τῆς Σεβίλλης. *Καλλιτεχνικὴ σελίς*, ὑπὸ Α. Ν. Σ.
Τὸ χῶμα τῆς ὡραίας. *Ἀπὸ τὰ «Τραγούδια»*, ποίησις Γ. Μαρτινέλη.
Τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ ἀρχηγοῦ Κριεζῆ. *Ἡ ἐξέλεγξις τοῦ Τζούνη*. — *Ἡ παραίτησις τοῦ Κριεζῆ*.—*Κριθαρᾶς καὶ Καποδίστριας*.— *Τὰ πρῶτα δικαστήρια*.—*Ὁ μπαμπλαβᾶς τοῦ Κόντε θεοτόκη*.
Αἱ δοκιμασίαι τῆς Ραῖσᾶς, μυθιστορία Henry Greville, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ (συνέχεια).
Δύο χωρικοί. *Ρωσικὴ φιλολογία*. (Μῦθος Κριλώφ), ὑπὸ Π. Α. Ἀξιώτου.
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. *Ἐγχώρια*—*Ἐξωτερικὰ*—*Φιλολογία*—*Καλλιτεχνία* κ.τ.λ.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα βιβλία.

ΟΙ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ

Κρητικὸν διήγημα.

Ὁ νυκτοφύλαξ τῆς συνοικίας δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ τὸ παράδοξον φαινόμενον. Οὐδέποτε εἶχεν ἰδῇ τὸ ἐργαστήριον τοῦτο φωτιζόμενον κατὰ τοιαύτην ὥραν. Κλέπται βέβαια δὲν εὑρίσκοντο ἐν αὐτῷ, διότι οὐδέποτε ἠκούσθη κλέπται νὰ ἔχωσι δύο φῶτα ἀνημμένα, νὰ συνομιλῶσι, νὰ γελῶσι κάποτε.

— Μὰ τὸν Ἀλλάχ, ἐψιθύρισε τέλος, δὲν ἠμπορῶ νὰ καταλάβω τίποτε. Ξαναπερνοῦμε καὶ ξαναβλέπωμε· καὶ ὁ κρότος τῶν βαρέων ὑποδημάτων του, φερόντων αὐτὸν πρὸς τὴν ἄλλην ὁδόν, ἀπεσβέσθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ μίαν ὥραν τὸ αὐτὸ φῶς ἐξήρχετο ἐκ τῶν πλατειῶν σχισμάδων τῆς θύρας, αἱ αὐταὶ συνομιλίαι· δὲν ἠδυνήθη τότε νὰ κρατηθῇ.

— Ἔ, ἀπὸ μέσα, ἐφώνησε, στὸ τσουμποῦσι τὸ ρίξετε;

— Δουλειὰ ἔχομε, ἠκούσθη ἔσωθεν φωνή τις.

— Καλησπέρα, Ἀλῆ ἀγᾶ, εἶπεν ὁ νυκτοφύλαξ.

— Καλησπέρα, ἀπήντησεν ἡ φωνή.

— Ἀμ δὲ λέτε καλημέρα καλλίτερα; εἶπεν ἄλλη φωνὴ ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου.

— Ἔχεις δίκηο, καλημέρα σιὸρ Γιωργάκη, εἶπεν ὁ νυκτοφύλαξ. Κοντεύει νὰ ξημερώσῃ. Στὸ γλέντι τὸ ρίξετε ἢ τὰ καλά σας μετρᾶτε;

— Δουλειὰ ἔχομε, ἀπεκρίθη καὶ πάλιν ἔσωθεν ἡ σοβαρὰ φωνὴ τοῦ Ἀλῆ ἀγᾶ.

Ὁ νυκτοφύλαξ ἐκ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς ταύτης ἐνόησεν, ὅτι ἦτο περιττὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν συνδιάλεξιν. Ἐσιώπησε λοιπὸν καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ἐπὶ πολλὴν ὅμως ὥραν δὲν ἔπαυε σκεπτόμενος.

— Μὰ τί νἄχουνε; συντρόφοι εἶνε ἀλήθεια μὰ... τέτοια ὥρα; Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω..

* * *

Ὁ Ἀλῆ ἀγᾶς καὶ ὁ σιὸρ Γιωργάκης, ἦσαν συνεταῖροι μεταπράται σάπωνος ἐν Χανίοις, ἠγαπῶντο δὲ ὡς ἀδελφοί, καὶ ἐξετιμῶντο ὑπὸ τῆς μικτῆς Τουρκοχριστιανικῆς πελατείας των ὡς τιμιώτατοι ἄνδρες. Ἄλλοτε ἦσαν γείτονες μόνον· ἀλλὰ πεισθέντες ἀμφότεροι, ὅτι ὁ συνεταιρισμὸς θὰ ἐγίνετο αὐτοῖς ἐπωφελής, ἡνωσαν τὰ μικρά των κεφάλαια καὶ ἐξέτεινον τὰς ἐργασίας των. Τὸ τοιοῦτον ἐν ἀρχῇ ἐσχολιάσθη, ὡς σπάνιον ἐν Χανίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτο καὶ πρωτοφανὲς οὐδὲ ὁ Τοῦρκος οὐδὲ ὁ Χριστιανὸς ἐψυχράνθησαν πρὸς τοὺς ὁμοφύλους των. Ἐπρόσεχον ὅμως οὗτοι ὅτε ἐπεσκέπτοντο τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον νὰ μὴ «βγάζουν ἀχνιὰ γιὰ πολιτικά». Καὶ ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτο, καίτοι οὐδέποτε εἶχε ρηθῇ οὐδ' ὑπὸ τοῦ μὲν οὐδ' ὑπὸ τοῦ δέ, ἦτο σιωπηρός τις ὅρος τοῦ ἀγράφου συνεταιρικοῦ συμβολαίου των, ὁ ἠχηρὸς θόλος τοῦ εὐρέος ἐργαστηρίου οὐδέποτε εἶχεν ἐπαναλάβῃ φιλονεικίας καὶ πεισματικά, ἀλλὰ μόνον ἐκφράσεις ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ.

Ἡ τοιαύτη ἐν τούτοις ἐπιφύλαξις τῶν δύο συνεταίρων, ἥτις εἶχεν ἰσχὺν νόμου ἐντὸς τοῦ ἐργαστηρίου, ἐξηφανίζετο, μόλις εὑρίσκοντο ἐκτὸς αὐτοῦ. Εἶνε ἀληθὲς, ὅτι τὰς συζητήσεις τὰς ἀπέφευγον, ὅσον ἠδύναντο, συχνάκις ὅμως ἠναγκάζοντο νὰ ἀνταλλάξωσιν ὀλίγας λέξεις ἀρκούντως χαρακτηριστικάς:

— Ὥρα καλή, σιὸρ Γιωργάκη; Γιὰ ποῦ; ἠρώτα ὁ Ἀλῆ ἀγᾶς στρέφων τὴν κλεῖδα καὶ κλείων τὸ ἐργαστήριον περὶ τὴν ἑσπέραν.

— Στὸ σκολειὸ πηγαίνω. Ἐκεῖ θὰ σμίξωμε γιὰ νὰ δοῦμε τί θ' ἀπογείνῃ μὲ τὴ Συνέλευσι.

— Ἀμ δὲ θὰ κάμετε τίποτε...

— Ὅ,τι μπορεῖ θὰ κάμωμε, Ἀλῆ ἀγᾶ, ἀπήντα ὁ σιὸρ Γιωργάκης δοκιμάζων διὰ πιέσεως τῆς χειρὸς ἂν ἡ θύρα τοῦ ἐργαστηρίου εἶχε κλεισθῇ καλῶς.

Καὶ ἀνταλλάσσοντες φιλικώτατον χαιρετισμὸν διηυθύνοντο, οὗτος μὲν πρὸς τὸ σχολεῖον, ἐκεῖνος δὲ πρὸς τὴν Σπλάτζιαν, ἥτις εἶνε τὸ προσφιλὲς τοῖς Ὀθωμανοῖς κέντρον, ἡ βουλή των, οὕτως εἰπεῖν, ἐν ᾗ τεκταίνονται πάντα τὰ κατὰ τῶν χριστιανῶν διαβούλια.

Ἡ νὺξ ἐκείνη, καθ' ἣν συνηντήσαμεν τὸν νυκτοφύλακα ἀπορροῦντα διὰ τὴν ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ παράδοξον ἀγρυπνίαν καὶ δουλειὰν τῶν δύο συνεταίρων, ἦτο ἡ τελευταία τοῦ συνεταιρισμοῦ των.

Ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς προτεραίας ὁ σιὸρ Γεωργάκης παρετήρει παραδόξως τὸν σύντροφόν του, ἔκαμνε νὰ τῷ ὁμιλήσῃ καὶ διέκοπτε τὸν λόγον του, ἤρχιζεν ὁμιλίας καὶ δὲν τὰς ἐτελείονε, ὑπελόγισεν ἐσφαλμένως μίαν παραγγελίαν σάπωνος, ἣν εἶχον προπωλήσῃ, καὶ παρ' ὀλίγον ἐζημιοῦτο ἡ συντροφία ἱκανὸν ποσόν, ἂν δὲν ἔκαμνε τὴν παρατήρησιν ὁ Ἀλῆ ἀγᾶς, ἔθραυσεν ἓν ποτήριον ἐξ ἀπροσεξίας, ἤναψε τὸ σιγάρον του ἀπὸ τὸν ναργιλὲν τοῦ συντρόφου του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδέποτε εἶχε κάμῃ ἕως τώρα, ἐνὶ λόγῳ ἔπραξε διαφόρους ἀνοησίας, αἵτινες ὅμως παρῆλθον ὅλαι ἀπαρατήρητοι σχεδόν.

Ἀλλ' ὅτε χωρὶς κανένα λόγον, χωρὶς τοὐλάχιστον νὰ τὸ φέρῃ ἡ ὁμιλία, ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ὁ Ἀλῆς τὸν ἤκουσε ἐρωτῶντα. — Καὶ τί λὲς τοὐλόγου σου, ἀγᾶ μου, διὰ τὸν πασᾶ; ὁ Ἀλῆς ἐστράφη ἐκ δεξιῶν, ἐστράφη ἐξ ἀριστερῶν, παρετήρησε τὴν ὀροφὴν, μετετόπισε τὸ κάθισμά του, ἐσκέφθη μὴ πρὸς ἄλλον, πρὸς διαβάτην τινὰ, πρὸς κιβώτιον σάπωνος ἀπετείνετο ἡ ἐρώτησις, καὶ μὴ δυνηθεὶς ἐξ ὅλων τούτων τῶν στροφῶν του οὐδὲν νὰ ἐννοήσῃ, ἠτένισε τὸν Γιωργάκην, εἶδεν αὐτὸν ἀναμένοντα καὶ ἐκίνησε ἐν ἀπορίᾳ τὴν κεφαλήν.

— Τί νὰ εἰπῶ;... ἀπεκρίθη τέλος.

Ὁ Γιωργάκης δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποστῇ τὸ ἤρεμον, ἀλλὰ περίεργον καὶ ἐξεταστικὸν βλέμμα τοῦ συντρόφου του κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην στιγμὴν τῆς παρασπονδίας· διότι ἦτο καθαρὰ παρασπονδία ἐρώτησις παρομοία. Ἐστράφη πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἀκριβῶς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν πελάτης τις ἦλθε νὰ σώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς φοβερᾶς του ἀμηχανίας...

Μετὰ μικρὸν οἱ δύο σύντροφοι ἔμειναν καὶ πάλιν μόνοι, ὁ εἷς τεταραγμένος, ἐστραμμένος πρὸς τὴν ὁδὸν, ἵνα ἀποφύγῃ τὰ βλέμματα τοῦ ἄλλου, οὗτος δὲ ἀτενῶς προσβλέπων τὸν Γιωργάκην καὶ προσπαθῶν νὰ μαντεύσῃ κάτι καὶ ἐκ τῆς ἐλαχίστης αὐτοῦ κινήσεως.

Τέλος ὁ Γιωργάκης ἐστράφη. Ἡ ἀπόφασις ἐζωγραφίζετο ἐπὶ τῶν βλεμμάτων του, ἐφ' ὧν εἶχε συγκεντρώσῃ καὶ ὅλην τὴν γλυκύτητά των. Ἠτένισεν ἠδέως τὸν Ἀλῆν, ἠγέρθη, ἔφερε τὸ κάθισμά του

πλησίον τοῦ ἰδικοῦ του καὶ ἀφοῦ καὶ πάλιν τὸν παρετήρησεν ἐφ' ἱκανόν.

— Ἀλῆ ἀγᾶ μου, τῷ εἶπε, κάμε μοῦ ὅρκο πῶς ὅτι κι' ἂν σοῦ 'πῶ δὲ θὰ θυμώσῃς μαζί μου.

Ὁ Ἀλῆς ἐταράχθη ἐκ τοῦ ἀσυνήθους τούτου προοιμίου.

— Λέγε, εἶπεν.

— Νὰ μὴ θαρρῇς πῶς εἶνε καμμιὰ ἄλλη αἰτία. Ὄχι μὰ τὴν πίστιν μου.

— Τί αἰτία ; δὲν καταλαβαίνω.

— Ἀλῆ ἀγᾶ μου, θέλω νὰ χωρίσωμε.

Ὁ ὀθωμανὸς τὸν παρετήρησεν ὡς ἐμβρόντητος· ἔπειτα, οἱ ὀφθαλμοί του ἐθολώθησαν καὶ θὰ ἐδάκρυον ἴσως,ἂν δὲν τῷ ἤρχετο ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ Γιωργάκης ἠστεΐζετο ἰδέα, ἥτις ἐπανέφερεν ἓν μειδίαμα ἐπὶ τῆς ὠχριασάσης μορφῆς του.

— Χωρατεύεις, Γιωργάκη,ἠρώτησε.

— Δὲν χωρατεύω, Ἀλῆ ἀγᾶ. Ὅπως εἶνε τὰ πράμματα δὲν ξέρει κανεὶς τί ξημερόνει τὴν ἄλλη μέρα. Δὲν 'μπορῶ νὰ σοῦ πῶ πολλά, γιατὶ εἶσαι Τοῦρκος,... ἂς εἶσαι καὶ ἀδελφός μου. Ἕνα μόνο ξέρω,πῶς ... ὕστερα ἀπὸ καιρὸ... αὔριο, μεθαύριο 'μπορεῖ νὰ 'δοῦμε τὴν ἀνάγκη νὰ βγοῦμε ἔξω νὰ κάμωμε ἐπανάστασι καὶ...

— Εἶνε τὸ λοιπὸν πολὺ φουσκωμένα τὰ πράμματα ; θὰ ἦρθανε τίποτε χαμπέρια ἀπὸ τὴν Ἀθήνα..... Δὲν σὲ ρωτῶ, Γιωργάκη, συλλογίζομαι....

— Καὶ τί ἀποφασίζεις ;

— Νὰ χωρίσωμε,ἀφοῦ τὸ θές.Τὸ Σαββάτο θὰ φέρουνε τοὺς παράδες του ...

—Ὡς τὸ Σαββάτο εἶνε πολύ.Ἤθελα...

—Θέλειςπεϊὸ πρῶτα; Τὴν Παρασκή;...

— Ἤθελα, ὅσο μποροῦμε ταχύτερα.

— Ὅποτε θέλεις, καὶ σήμερα ! Μὰ αὐτὴ τὴν ὥρα, γίνεται αὐτό ; Σὲ λιγάκι θὰ σφαλίξωμε ...

— Ἂς μὴ σφαλίξωμε, Ἀλῆ ἀγᾶ μου. Θὰ μοῦ κάμῃς ἕνα καλό,ποῦ δὲ λέγεται. Ἂς μὴ σφαλίξωμε.

— Ὅπως θέλεις, ἐψιθύρισε διὰ φωνῆς συγκεκομμένης ὁ ἀγᾶς. Ὅπως θέλεις, ἐπανέλαβεν ἐντονώτερον. Δὲ θέλω νὰ πῇς πῶς σοῦ χάλασα μηδὲ μιὰ στιγμὴ τὸ χατῆρι ...

Καὶ σκυθρωπός, σύννους παρετήρει τὸν σύντροφόν του, ὅστις ἐγερθεὶς ὑπεκρίνετο ὅτι τοποθετεῖ σάκκον τινα ἐν τῇ γωνίᾳ, ἵνα κρύψῃ καὶ οὗτος τὴν κατήφειαν καὶ τὴν θλίψιν του.

* * *

Αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἐχρύσουν ἤδη τοὺς σταυροὺς τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὰς ἡμισελήνους τῶν Τζαμίων, ὅτε ὁ Ἀλῆς καὶ ὁ Γιωργάκης ἐκάθησαν ν'ἀναπαυθῶσι μετὰτοὺςμακροὺς κόπους τῆς νυκτός.

Δὲν ἦσαν πλέον σύντροφοι. Ἐζύγισαν, ἐμέτρησαν, ὑπελόγισαν καὶ ἐμοίρασαν μετὰ τόσης δικαιοσύνης, ὅσην μάτην θὰ ἐπεζήτουν ἀπὸ τὸ ἄριστον τῶν δικαστηρίων. Ἀδελφοὶ ἂν ἦσαν... ἀλλ' οἱ ἀδελφοὶ σπανίως διεκρίθησαν ἐπὶ δικαίᾳ διανομῇ. Συνεφωνήθη ὁ μὲν Γιωργάκης νὰ λάβῃ τὰ μετρητὰ καὶ τὸ συμπληροῦν τὸ μερίδιόν του μέρος τοῦ σάπωνος, ὁ δὲ Ἀλῆς τὸ λοιπὸν ἐμπόρευμα, τὰ ἔπιπλα καὶ τὸ ἔλαιον, ὅπερ εὑρίσκετο ἐν τῇ ἀποθήκῃ. Δὶς ἢ τρὶς παρ' ὀλίγον νὰ ἐκφύγῃ τοῦ στόματος τοῦ ἑνὸς ὕποπτος ἢ καὶ ψυχρά τις ἔκφρασις, ἀλλ' ἀπέκρουε ταύτην τοῦ ἑτέρου τὸ μειδίαμα. Διηγωνίζοντο τίς νὰ φανῇ μᾶλλον γενναιόδωρος τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ τὴν γενναιότητα ταύτην, ἣν ἀμφότεροι προσεπάθουν νὰ ἐξασκήσωσιν,ἀμφότεροι πάλιν ἐθεώρουν προσβλητικήν. Τὸ ἔλαιον λ. χ. ὅπερ θὰ ἔμενεν εἰς τὸν Ἀλῆν, ἀνήρχετο εἰς 1000 ὀκάδας. Ὁ Γιωργάκης δὶς ὑπελόγισεν αὐτὸ ἀντὶ 900.

— Ὄχι, χίλιαις εἶνε ! θέλεις νὰ μοῦ ταὶς χαρίσῃς, ἀδελφέ ;

Ὁ σάπων, ὃν θὰ παρελάμβανεν ὁ Γιωργάκης εὑρίσκετο ἐντὸς 24 σάκκων. Ἐξαίφνης τοὺς εὑρίσκει 28.

— Τουλόγου σου ἔβγαλες τὸ ξύλο ποῦ τοὺς χωρίσαμε καὶ τὸ ἔβαλες πειὸ πέρα ;

— Ὄχι... μπορεῖ νὰ πῆγε μονάχο του.

— Μὰ θέλεις νὰ μὲ λυπήσῃς,Ἀλῆ ἀγᾶ;

— Καὶ τουλόγου σου τὸ καντάρι δὲν τὸ ἐλογάριασες ; Δὲ κάνει καὶ αὐτὸ παράδες ; Ἔτσι θὰ μοῦ μείνῃ ;

Ταῦτα μόνον ἀνεκαλύφθησαν, ἀμφότεροι ὅμως εἶχον γελάσῃ κρυφίως ὁ εἷς τὸν ἄλλον ἁμιλλώμενοι ἐπὶ γενναιότητι.

Ἐν ἄλλῃ περιστάσει τοῦτο δὲν θὰ ἐθεωρεῖτο ἄξιον προσοχῆς, ἀλλ'ἤδη... Ἤδη *ἐχώριζον* δύο σύντροφοι,ἵνα μεταβληθῶσιν εἰς ἕνα Χριστιανὸν καὶ ἕνα Τοῦρκον.

* * *

Τί ἐσκέπτοντο ἐνῷ ἐζύγιζον, ἐνῷ ἐμέτρων, ἐνῷ συνεφώνουν; Τὰ στόματα ἦσαν ἐσφραγισμένα καὶ δὲν προέδιδον οὐδέν. Ἢ ἂν ἠνοίγοντο, ἔλεγον περὶ σάπωνος· λέξις ἄλλη δὲν ἐξέφυγε τῶν χειλέων των.

— Ἒ καὶ τώρα, ἠρώτησεν ὁ Ἀλῆς, ἀφοῦ ἀντήλλαξαν ἀδιαφόρουςτινὰς ὁμιλίας;

— Τώρα... ἐγὼ λέω νὰ πάω νὰ ἡσυχάσω λιγάκι.

— Ἐγὼ θὰ πάω γιὰ καφέ. Σὰν ξυπνήσῃς θἄρθῃς ;

— Μπορεῖ... δὲ ξέρω... ἀπεκρίθη ἀμηχανῶν ὁ Γιωργάκης.

— — Δὲ ξέρεις ;... Μὴν εἶσαι γιὰ ὄξω ἀπὸ σήμερα ; καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Ἀλῆ ἔτρεμε.

—Μπορεῖ...δὲ ξέρω,ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος.

Ὁ Ἀλῆς τὸν παρετήρησεν ἀσκαρδαμυκτεί, ἐνῷ ἐλαφρὰ ὠχρότης ἐπισκίαζε τὸ πρόσωπόν του.

— Καὶ δὲ θἄλθῃς νὰ μ' ἀφήσῃς γειά; ... εἶπε μετὰ παραπονετικοῦ ὕφους ;

Ὁ Γιωργάκης ἐπλησίασε καὶ τῷ ἔτεινε τὴν δεξιάν.

Ὁ Ἀλῆς ἔστη· ἐσκέφθη ἐπὶ μικρόν· πάλη τις ἐγεννᾶτο ἐν ἑαυτῷ. Τέλος διέκοψε τὴν σιωπήν.

—Ἀδελφέ μου, εἶπε, Τοῦρκος μὲ Χριστιανὸ δὲ ξέρω ἂν ἐφιλήθηκε ἀκόμη. Ἔλα νὰ φιληθοῦμε ἐμεῖς. Ποιὸς ξέρει ποῦ, ποιὸς ξέρει πῶς θὰ ξαναντάμωθοῦμε . . .

. . . .

— Κἄτι συναχωμένο σὲ βλέπω, Ἀλῆ ἀγᾶ, ἠρώτα μετά τινα λεπτὰ τὸν ὀθωμανὸν ὁ καφετζῆς του.

—Τὸν κακό σου καιρό,ἀπεκρίθη ὁ ἐρωτώμενος σπογγίζων τὰ ὄμματά του.

— Ἔκλαιες ; ἠρώτα ἐξ ἄλλου τὸν Γιωργάκην ἡ μάνα του, ὅτε ἐπέστρεψεν οἴκαδε. Βλέπω κοκκινισμένα τὰ μάτια σου.

— Ναί μάνα... Ἐφιληθήκαμε μὲ τὸν Ἀλῆ...

[Ἕπεται συνέχεια].

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Ἡ ἔγκριτος ἀλεξανδρινὴ συνάδελφος *Μεταρρύθμισις* ἀναδημοσιεύουσα ἀποσπάσματα ἐκ δύο προηγουμένων ἄρθρων ἡμῶν περὶ τῶν Ἐθνικῶν εὐεργετῶν καὶ τῶν ἀληθῶν ἀναγκῶν τοῦ ἔθνους προτάσσει αὐτῶν τὰ ἑξῆς :

«... Κακίζοντες ἐν ταῖς προηγουμέναις ἡμῶν ἐπιστολαῖς τὴν πορείαν τοῦ ἡμερησίου ἀττικοῦ τύπου, ἔπρεπεν ἐκ καθήκοντος νὰ ἐξαιρέσωμεν ἐκ τοῦ ἑβδομαδιαίου τὴν *Ἑβδομάδα*, τὸ κάλλιστον τοῦτο εἰς τὸ εἶδός του καὶ λαμπρὸν περιοδικόν, ὅπερ μόνον ἠξεύρει κάλλιστα νὰ ἐξονυχίζῃ πάντοτε τοιαῦτα ζητήματα, ἀπρόσιτα ὅλως καὶ ἀκατάληπτα εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον, ἀποτελοῦν οὕτω ἀληθῆ ὄασιν ἐν Ἀθήναις καὶ χρησιμεῦον ὡς διυλιστήριον ὅλων τῶν ἀνοησιῶν καὶ ἀτασθαλιῶν τοῦ ἀττικοῦ τύπου...»

Ἂς ἐπιτρέψῃ ἡμῖν ἡ συνάδελφος νὰ μὴ λύσωμεν τὴν ἀνθοδέσμην ταύτην. Εἶνε ἀληθές, ὅτι δι' ἡμᾶς περιέχει ἄνθη εὐώδη καὶ πολύτιμα, ἅτινα εὐγνωμόνως θ' ἀπεδεχόμεθα εἰς πᾶσαν περίστασιν, ὡς φιλόφρονα ἐνθάρρυνσιν διὰ τὸ ἔργον ἡμῶν, ἀλλ' ὅταν τὰ ἄνθη ταῦτα συνοδεύωνται μὲ τόσας ἀκάνθας διὰ τοὺς συναδέλφους ἡμῶν, — ὡς νὰ μὴ τοῖς ἤρκει ὁ ἀκάνθινος στέφανος, ὃν ἐπωδύνως καθ' ἑκάστην περιβάλλονται ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφερόντων — ὅταν οὕτω περιφρονῆται τὸ ἔργον ἐκείνων, ἵνα ἐξαρθῇ τὸ ἡμέτερον,ὅταν τέλος τὰ ἄνθη περιέχωσιν ἄρωμα δι' ἡμᾶς καὶ δηλητήριον δι' ἐκείνους, ἂς ἐπιτρέψῃ καὶ ἡμῖν ἡ Ἀλεξανδρινὴ συνάδελφος νὰ μὴ δεχθῶμεν αὐτά, φοβούμενοι, μὴ ὅσον ἄδικοι εἶνε οἱ ψόγοι της τόσον ὑπερβολικοὶ καὶ οἱ ἔπαινοί της.

*

Ὅσον λυπούμεθα βλέποντες τὰς παρακεκινδυνευμένας τάσεις, ἃς μισογύναι τινὲς βέβαια καὶ μισάνθρωποι ἐνέπνευσαν εἰς τὴν Ἑλληνίδα γυναῖκα, ἵνα τὴν ἀνυψώσωσιν ἐκεῖ, ὁπόθεν εὐκολωτέρα ἡ πτῶσις τοῦ γοήτρου της, τόσον ἐξ ἄλλου χαίρομεν βλέποντες τὰ δείγματα τῆς ἀληθοῦς καὶ κανονικῆς προόδου, ἣν ἐγκαρδίως ηὐχήθημεν εἰς τὸ προσφιλὲς τοῦτο φῦλον.

Πρὸ ἡμερῶν ὁ τύπος ἀνευφήμει δεκαπενταετῆ κόρην, ὑποστᾶσαν μεθ' ἡρωϊκῆς καρτερίας τὰς πρώτας γυμνασιακὰς ἐξετάσεις ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀριστεύσασαν.Ἰδοὺ αἰτία δικαίας χαρᾶς διὰ πάντας, καὶ ἰδίᾳ τοὺς ἐργάτας τοῦ τύπου, ἀφοῦ ἡ νεαρωτάτη καὶ εὐφυεστάτη κόρη, ἥτις πρώτη παρ' ἡμῖν προεχειρίσθη εἰς Ἀκαδημαϊκὴν πολίτιδα, εἶνε θυγάτηρ σεβαστοῦ συναδέλφου, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Messager, καὶ καλεῖται Ἰωάννα Στεφανόπολι.

*

Ἡ φήμη ἐψιθύριζε φιλοστόργως τὸ ὄνομά του εἰς τὰ ὦτα τῶν νεωτέρων καὶ ἡ λήθη ἔσβυνεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς μνήμης τῶν πρεσβυτέρων. Ἀλλ' ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν κατὰ τὰ τελευταῖα μόλις ἔτη, ἐγνώρισαν τὸ σῶμα του μόνον. Ἔζη τοῦτο μέχρι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἀλλ' ὁ νοῦς του, ὁ ἔξοχος νοῦς του...Ὑπάρχουσιν ὅρια εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν· Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κύκλου, πάντες ἡμεῖς οἱ ἀναρίθμητοι, οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι. Εἷς ἢ δύο μόλις κατὰ περιόδους ἀποσπῶνται τοῦ ὁμίλου καὶ χωροῦσι πρὸς τὴν περιβάλλουσαν τὸν κύκλον γραμμήν. Εἶνε οὗτοι οἱ μεγαλοφυεῖς· οἱ ὁδηγούμενοι πέραν ὑπὸ μαγικοῦ ἀστέρος, ὃν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι ἀδυνατοῦμεν νὰ διακρίνωμεν. Ἀποσπώμενοι καὶ χωροῦντες γίνονται περίοπτοι· οἱ μὲν τοὺς ζηλεύουσι, τοὺς θαυμάζουσι καὶ τοὺς θεοποιοῦσιν, οἱ δὲ τοὺς φθονοῦσι καὶ ἄλλοι πάλιν ἐξακοντίζουσι κατ' αὐτῶν βέλη καὶ λίθους. Τοιοῦτος ὁ κλῆρός των.Ὅταν δὲ φθάσωσι πλησίον εἰς τὰ ὅρια τοῦκύκλου, ἐν ᾧ ἐτάχθη δεσμία ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια, τότε ἢ χωροῦντες ἓν ἔτι βῆμα ἀπόλλυσι τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὸν κόσμον καὶ γίνονται παράφρονες, τρελλοί, ἢ λίθος τις ἀπαίσιος τοὺς κατασυντρίβει. Σπάνιοι δ' εἶνε οἱ εὐτυχεῖς, ὅσοι προσηλοῦνται ἐπὶ τοῦ νοεροῦ ἐκείνου ὁρίου καὶ ἐκεῖθεν ἀσάλευτοι τὸ σῶμα καὶ τὸν νοῦν πειρῶνται ν' ἀνυψώσωσι μέχρις αὐτῶν τὴν λοιπὴν ἀνθρωπότητα. Σπάνιοι· Καὶ μεταξὺ αὐτῶν δὲν ἐπέπρωτο νὰ συγκαταριθμηθῇ ὁ πρό τινων ἡμερῶν θανὼν Νικολαΐδης. Καὶ ὅμως ὅσοι τὸν ἔβλεπον σπεύδοντα στερρῷ τῳ ποδί, ἔλεγον : Θὰ φθάσῃ, θὰ φθάσῃ. Ἀλλ' ἐλησμόνουν τὸν λίθον, ἐλησμόνουν τὴν παραπλάνησιν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἐπιστροφῆς...

Καὶ ὅσοι τὸν ἐνεθυμοῦντο διδάσκοντα τοὺς διδασκάλους του ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Εὐελπίδων, θριαμβεύοντα ἀπὸ τῶν πανεπιστημιακῶν τῆς Ἑσπερίας ἑδωλίων, ἐπικαλούμενον ὑπὸ τῶν πρώτων μαθηματικῶν L'Oriental—ὡς νὰ ἦτο μέγας τις κατακτητὴς ὁ αἰδήμων νεανίας — ἐκμηδενίζοντα διὰ τῆς γραφίδος του σοφούς, πληροῦντα θορύβου τοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους δι' ὀλίγων γραμμῶν, ἐπανερχόμενον εἰς τὴν πατρίδα του μὲ ὄνομα ἔνδοξον ἤδη, ἐγκαταλείποντα τὰ πάντα ἵνα ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Κρήτης, γυμνητεύοντα,πεινῶντα μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη ἐπὶ τῶν ὀρέων της,ἐπανερχόμενον καὶ ἀναλαμβάνοντα τὸν Ἡράκλειον τότε ἆθλον τῆς ἐξοντώσεως τῆς λῃστείας,χωρὶς πρὸ οὐδενός, οὐδὲ τοῦ τότε Γρίβα νὰ δειλιάσῃ, ἐπιτιμώμενον ὑπὸ τῆς πατρίδος του διὰ τὸν ζῆλόν του καὶ παραιτούμενον τῶν βαθμῶν του, σπεύδοντα ἐθελοντὴν καὶ ἀποκτῶντα ἀνωτέρους ἐν Γαλλίᾳ, ἐγκαταλείποντα τούτους ἵνα ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διδάσκοντα ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, δημοσιεύοντα τὰ *Ἀνάλεκτά* του, ὧν ἑκάστη γραμμὴ ἦτο ἓν ἔτι πρὸς τὴν δόξαν βῆμα, λύοντα προβλήματα, ἅτινα εἶχον λευκάνῃ κόμας σοφῶν, θαυμαζόμενον ὑπὸ τούτων, ζηλευόμενον, δοξαζόμενον, ὅσοι τὸν ἐνεθυμοῦντο οὕτω καὶ καὶ τὸν ἔβλεπον ἐπὶ ἔτη, σῶμα ζῶν μὲ ἀποκαμοῦσαν , συντετριμμένην διάνοιαν, φέρετρον μεγαλοφυΐας θανούσης, σβεσθέντα ἥλιον ἐν τῷ σκοτεινῷ οὐρανῷ τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, συνεκινοῦντο, ἔπασχον, ἐπόνουν, διότι δὲν ἦτο μόνον ἰδική του ἡ ἀπώλεια, ἀλλὰ ὡραίας ἐθνικῆς ἐλπίδος ἀπόσβεσις.

Καὶ προχθὲς ἀπέθανε καὶ τὸ σῶμα τοῦ Νικολαΐδου. Καὶ ὅπως ἄκλαυστος, ἀθρήνητος ὑπὸ τῶν πολλῶν εἶχεν ἀποπτῇ ὁ νοῦς του, οὕτω καὶ τὸ σῶμά του ὀλίγοι ἐκήδευσαν,πολὺ ὀλίγοι. Δὲν ἦτο ἥρως εὐτελὴς ταπεινοῦ ἐνεστῶτος ἐκεῖνος. Καὶ δὲν εἶχε πλέον δόξαν νὰ μοιράσῃ εἰς τοὺς μέν, αἷμα νὰ χύσῃ ὑπὲρ τῶν δέ...

Ὁ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Κωνστ. Ν. Ράδος μετέφερεν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν σύγγραμμα, ὅπερ δὲν προώρισται μὲν ἴσως νὰ πληρώσῃ μέγα κενόν, κατὰ τὴν στερεότυπον πομπώδη φράσιν, ἀλλὰ βεβαίως νὰ ἀποκρύψῃ τὸ κενὸν τοῦτο. Ἀπὸ πολλοῦ οἱ ξένοι γνωρίζουσι πολλὰ περὶ τοῦ ναυτικοῦ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τὴν ἱστορίαν του, τοὺς λόγους, δι' οὓς ἦτο ἰσχυρόν, τοὺς λόγους, δι' οὓς δύναται καὶ αὖθις νὰ ἀναζήσῃ. Παρ' ἡμῖν, φαίνεται, τοιαῦτα πράγματα θεωροῦνται πολυτέλεια περιττή. Πολλοὶ μὲν εἰσίν, ἴσως, οἱ μὴ ἀγνοοῦντες, ὅτι μεγάλη τῆς Γαλλίας ναυτικὴ ἐπισημότης, ὁ ναύαρχος Jurien de la Gravière, εἰδικῶς ἐγκύψας εἰς συγγραφὰς τῆς ναυτικῆς ἱστορίας, συνέγραψε τόμους ὁλοκλήρους ἀναφερομένους εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὀλίγοι ὅμως οἱ εὐχηθέντες νὰ ἴδωσι τὸ ἔργον του ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ ἔθνους, οὗ πραγματεύεται τὰς τύχας καὶ περιγράφει τῶν ἐλπίδων του τὰ ἀληθῆ θεμέλια.

Ὁ ναύαρχος de la Gravière διδάσκει οἵαν σημασίαν κέκτηται διὰ τοὺς Ἕλληνας ἡ θάλασσα. Πῶς τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος συμπίπτει πάντοτε τῇ ναυτικῇ αὐτῆς ὑπεροχῇ· πῶς τἀνάπαλιν ἡ πτῶσις τῆς Ἑλλάδος συνδέεται πρὸς τὴν ἔκπτωσιν τῶν ναυτικῶν της δυνάμεων.

«Μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, οἱ Ἕλληνες ἀναμφισβητήτως ἐκλήθησαν νὰ καταστῶσιν ἡ ἄρχουσα φυλή.» Εἶνε καὶ τοῦτο ῥῆσις συνηθεστάτη εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ de la Gravière. Ποῖαι λοιπὸν εἰσὶν αἱ μελέται, ἐξ ὧν ὁ συγγραφεὺς τῆς *Ἱστορίας τοῦ Ναυτικοῦ* τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἠρύσθη τοιαῦτα συμπεράσματα ;

Ἡ προσεχὴς ἔκδοσις τοῦ ἀληθῶς ἐθνωφελοῦς τούτου ἔργου εἰς τὴν Ἑλληνίδα φωνήν, θὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν ἐρωτῶντα. Ἀλλὰ καὶ πρὸ ταύτης ἡμεῖς ποθοῦντες ἔτι μᾶλλον νὰ ἐξεγείρωμεν τὸ κοινὸν ἐνδιαφέρον, ἀποσπῶμεν ἐκ τῆς εὐγλώττου τοῦ μεταφραστοῦ εἰσηγήσεως ὡραίαν μελέτην περὶ τῆς ναυτικῆς ἡμῶν θέσεως, ἐπιφυλαττόμενοι καὶ ἀπόσπασμα ἐκ τῆς συγγραφῆς νὰ δημοσιεύσωμεν λίαν προσεχῶς. Οὕτω, ἐλπίζομεν, θὰ πεισθῇ πᾶς ἀναγνώστης, ὅτι ζημίαν ὑφίσταται τὸ Ἑλληνικὸν δημόσιον μὴ ἔχον ἀπὸ πολλοῦ ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις του ἔργον τοιαύτης ἐθνικῆς σημασίας. Βλέπετε, δὲν φιλοδοξοῦμεν οὐδ' ἡμεῖς νὰ πληρώσωμεν τὰ κενά· ἀρκούμεθα εἰς τὴν ὑπόδειξιν τούτων.

Η ΝΑΥΤΙΚΗ ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τῶν τριῶν χερσονήσων, δι' ὧν περατοῦται ἡ Εὐρώπη πρὸς νότον, τὴν ἀνατολικωτάτην πασῶν ἀποτελεῖ, ἡ μικρὰ μὲν αὕτη, ἣν οἰκοῦμεν, ἐνδοξοτάτη δὲ τῆς γῆς γωνία. Ὁ μὴ εἰδὼς τὴν ἔκτασιν αὐτῆς, διὰ τοῦ μέτρου δὲ τῆς ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ σημασίας της μόνον ὑπολογίζων, ἤθελεν ἐκλάβῃ ταύτην ὡς τὴν εὐρυτάτην τῶν χωρῶν. Καὶ ὅμως εἶνε ἴσως ἡ μικροτάτη τῶν ἀξίων πως λόγου χωρῶν τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἐπιφάνεια ταύτης οὐδὲ πρὸς τὴν τῆς Πορτογαλλίας αὐτῆς ἔτι ἰσοῦται.[1] Τὰ παράλιά της ἐν τούτοις, ὡς ἐκ τῆς ἐκτάκτου αὐτῶν διαμορφώσεως, τῶν ἀτελευτήτων αὐτῶν εἰσοχῶν καὶ ἐξοχῶν, ὑπερβαίνουσι τὴν ἔκτασιν τῶν ἀκτῶν ὁλοκλήρου τῆς Ἰβηρικῆς Χερσονήσου. Δὲν ὑπάρχει χώρα ἐν τῷ κόσμῳ, ἴσης ἐπιφανείας, σχηματίζουσα μεγαλήτερον ἀριθμὸν νήσων, κόλπων, χερσονήσων καὶ λιμένων· χώρα ἑπομένως, ἐν ᾗ τελεῖται ἐπιτυχέστερον ὁ συνδυασμὸς γῆς καὶ ὑδάτων, ὁ τὴν ὑψίστην καλλονὴν τῆς φύσεως ἀπεργαζόμενος, καὶ τὸν ἄριστον ὅρον τῆς κοινωνικῆς τοῦ ἀνθρώπου προόδου ἀπαρτίζων. Ἡ θάλασσα ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ἡ μεγάλη τῶν Ἑλλήνων ὁδός, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οὗτοι ἑτέρας τοιαύτας δὲν ἐγνώρισαν. Ἡ νευρώδης λατινικὴ ἔκφρασις Struere viam, ἥτις ὑπομιμνήσκει σημαντικώτατον τοῦ Ρωμαϊκοῦ μεγαλείου στοιχεῖον, τὰς μεγάλας στρατιωτικὰς ὁδούς, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, εἰ καὶ οὐδέποτε παρημελήθη ἐν αὐτῇ καὶ ἡ κατὰ ξηρὰν συγκοινωνία. [2] Τὸ γεγονὸς τοῦτο μόνον ἀρκεῖ νὰ καταδείξῃ τὴν βαθεῖαν τῶν δύο λαῶν διαφοράν· τοῦ μὲν *Ρωμαϊκοῦ* κρατήσαντος τῆς γῆς διὰ τῆς γεωργίας του, τῶν μεγάλων αὐτοῦ ὁδῶν, τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ φρουρίων, ἔργων, ἐν οἷς ἐξέμαθε τὸν τραχὺν αὐτοῦ βίον καὶ ἐκτήσατο τὰς τραχυτέρας αὐτοῦ ἀρετάς, καὶ δι' ὧν συνετέλεσε πάσας αὐτοῦ τὰς νίκας καὶ βαρεῖαν τῷ κόσμῳ ἐπέβαλε δεσποτείαν· τοῦ δὲ *Ἑλληνικοῦ*, κράτος μὲν σχόντος τὴν θάλασσαν, ἐλατήριον τὸ ἐμπόριον, στολισμὸν δὲ τὴν καλλιτεχνίαν καὶ τοῦ ἄκρως παρ' αὐτῷ ἀναπτυχθέντος πνεύματος τὰς δυσθεωρήτους πτήσεις.

Ἡ Ἑλλὰς ἐρείδουσα τὰ νῶτα αὐτῆς ἐπὶ δυσυπερβλήτου καὶ συνεχοῦς σειρᾶς φυσικῶν χαρακωμάτων, προασπισάντων αὐτὴν ἀνέκαθεν κατὰ τῶν μεγάλων ἐκ τῆς Ἀσίας ἐπιδρομῶν, αἵτινες κατέκλυσαν τὴν Εὐρώπην, πρὸς μεσημβρίαν ἐστραμμένη θεωρεῖ τὸν πρὸ αὐτῆς ἐκτεινόμενον κυανοῦν πόντον, βάπτουσα ἐν αὐτῷ τὰ ἑαυτῆς κράσπεδα, ἀπέναντι τῆς εὐφορωτάτης τῶν Ἀφρικανικῶν χωρῶν.Χωριζομένη τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἰταλίας ὑπὸ τῆς θαλάσσης, μετριάζει πάλιν, οὕτως εἰπεῖν, τὰς ἄχρις αὐτῶν ἀποστάσεις διὰ τῶν πολυαρίθμων αὐτῆς

1. Πορτογαλλία, 93,000 τετραγ. χιλ. Ἑλλὰς 50,000 μόνον.

2. Γνωστόν, ὅτι τοῖς ἕλλησιν ἱερεῦσιν ὡς πρώτιστον καθῆκον ἐπεβάλλετο ἡ συντήρησις τῶν εἰς τὰ ἱερὰ ἀγουσῶν ὁδῶν, ὅπως ταῦτα προσιτώτερα καθίστανται.

νήσων. Αἱ Κυκλάδες ἀρχόμεναι ἀπὸ τοῦ Σουνίου, καὶ πρὸς ἕω καὶ μεσημβρίαν διασπειρόμεναι, ἀναμίγνυνται τέλος μετὰ τῶν Σποράδων, αἵτινες ἅπτονται σχεδὸν τῆς Ἀσίας. Εὐδίας οὔσης, ὁ ναύτης οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν χάνει τῶν ὄψεων αὐτοῦ τὴν ξηράν.

Ἐκ τῆς Κερκύρας δύναταί τις νὰ ἴδῃ τὴν Ἰταλίαν, ἀπὸ τοῦ Μαλέα τὰς χιονώδεις τῆς Κρήτης κορυφάς, καὶ ἀπὸ τῆς νήσου ταύτης τὰ ὄρη τῆς Ρόδου καὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἀκτῆς. Δύο πλοῦ ἡμέραι ἤρκουν ἀπὸ Κρήτης εἰς Κυρήνην καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρες μέχρις Αἰγύπτου. Πῶς νὰ ἐκπλαγῇ τις λοιπόν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς διέλαμψε πέραν τῶν θαλασσίων αὐτῆς ὁρίων διὰ τοῦ ἐμπορίου αὐτῆς, τῶν ἀποικιῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ της, ὅταν ἐνώπιον αὐτῆς ἠνοίγοντο τοσαῦται ὁδοὶ καὶ οἱ ἀστέρες οὐρανοῦ, ἀεὶ σχεδὸν αἰθρίου, ὡδήγουν ἐν νυκτὶ τὰς ναῦς; Ἡ γεωγραφία παρεσκεύασε τὴν ἱστορίαν. Ἐκατέρωθεν καὶ ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικῆς ἠπείρου, ἡ ἀρχαιότης ἐγνώρισε πρὸς ἀνατολὰς μὲν Ἑλλάδα Ἀσιατικήν, πρὸς δυσμὰς Ἰταλικήν, πρὸς νότον, περὶ τὴν νῦν ἔρημον Κυρηναϊκὴν ἄκραν, Ἑλλάδα Ἀφρικανικήν. Ὁποία προϊόντων, ὁποία ἰδεῶν, μεταξὺ τῶν τεσσάρων τούτων χωρῶν ἀναλλαγή, καὶ ποία ζωῆς ἔντασις ἐν ἐκείνῃ, ἥτις ἐν τῷ κέντρῳ κειμένη, ἐχρησίμευεν ὡς ἑστία, ἔνθα, αἱ ἐκ τοῦ φωτεινοῦ τούτου κύκλου ἐκτοξευόμεναι ἀκτῖνες, συγκεντρούμεναι μετὰ δεκαπλασίας συνηύγαζον δυνάμεως!!

Τὴν θάλασσαν φιλήσασα καὶ ταύτης κρατήσασα τὸ πάλαι ἡ πατρὶς ἡμῶν, ἤρθη εἰς κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ἀκμὴν τοιαύτην, ὥστε καὶ μετὰ τὸν πολιτικὸν αὐτῆς θάνατον, διδάσκαλος τῆς ἀνθρωπότητος ὁλοκλήρου παρέμεινε· καὶ νῦν δ' ἔτι αὐτὰ τὰ μᾶλλον πεπολιτισμένα τῶν ἐθνῶν ὑψίστην αὐτῶν δόξαν ἡγοῦνται ἄξιοι αὐτῆς μαθηταὶ νὰ καταστῶσιν.

Ἀλλὰ τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς τοῦτο ἀπειργάσατο ἑνόσῳ τῆς θαλάσσης κρατοῦσα, διὰ μὲν τῶν πολυαρίθμων αὐτῆς ἐμπορικῶν ὁλκάδων διετήρει τὴν παγκόσμιον συγκοινωνίαν, πανταχοῦ τὰ φῶτα, τὸν πολιτισμόν, τὰ προϊόντα τῆς θαυμασίας αὐτῆς τέχνης μεταγουσα, διὰ δὲ τῶν μακρῶν αὐτῆς πολεμικῶν νηῶν σεβαστὴν καθίστα τὴν ἐλευθερίαν, τὸν φόβον τοῖς βαρβάροις ἐμπνέουσα. Ἀλλ' ἐλησμόνησεν εἶτα τὴν θάλασσαν καὶ ἡ θάλασσα ἐλησμόνησεν αὐτὴν καὶ ἐπῆλθεν ἡ πτῶσις αὐτῆς ἡ ναυτική, καὶ ταύτην ἡ ἐθνικὴ ἀνεπανόρθωτος ἐπηκολούθησε.

Κατὰ τοὺς τελευταίους πάλιν αἰῶνας, καὶ δὴ περὶ τὸ τέλος τοῦ δεκάτου ὀγδόου, ἡ ναυτικὴ ἡμῶν δύναμις ἀπιστεύτως ἀναπτυχθεῖσα, κατὰ τὸ πλεῖστον τὸν πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἀποκατάστασιν ἀγῶνα παρεσκεύασε, πλουτοῦσα τοὺς πατέρας ἡμῶν, μετάγουσα ἐξ Εὐρώπης τὸν πρὸ μακροῦ ἀπὸ τοῦ πατρίου αὐτοῦ ἐδάφους φυγαδευθέντα πολιτισμόν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκφαγέντος τοῦ ἀγῶνος σπουδαιότατα εἰς εὐόδωσιν αὐτοῦ συνετέλεσεν, ἀξιομαχώτατον παρατάξασα στόλον. Παραδόξως ὅμως μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων τὸ ναυτικὸν ἐλησμονήθη ὅλως. Οὔτε περὶ τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, καταβληθείσης ὑπὸ τῆς ἀτμηλάτου εὐρωπαϊκῆς, ἐλήφθη φροντίς τις σπουδαία, οὔτε ὑπὲρ συγκροτήσεως ἀξιομάχου στόλου, καὶ τούτου λυπηρὰ συνέπεια ἡ ἀνάληψις ὑπὸ ξένων σκαφῶν καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς ἀκτοπλοΐας ἡμῶν,[1] καὶ ἡ περιύβρισις τῆς ἐθνικῆς σημαίας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν[2] ὑπὸ τοῦ στόλου ἐκείνου, ὅστις περίτρομος ἄλλοτε πρὸ ἡμῶν κατέφευγεν ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν φρουρίων τοῦ Ἑλλησπόντου.

Τὸ βῆμα τῆς Πνυκὸς ἐστραμμένον πρὸς τὴν θάλασσαν ἦν, ὑπομιμνήσκον τοῖς προγόνοις τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν τὸ στάδιον· ἡμεῖς δέ, μωροί, ἐπιμελῶς ἐκρύβημεν ἀπὸ τῆς θέας τῆς θαλάσσης, συνωστιζόμενοι ὄπισθεν τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως, ἵνα μὴ βλέπωμεν τὸ κυανοῦν ὕδωρ, τὸ τὴν ἱερὰν γῆν ταύτην περιζῆλῆτον, ἵνα μὴ ἀκούωμεν τὸν μάτην καλοῦντα ἡμᾶς ρόχθον τῶν κυμάτων, καὶ τὴν ζωογόνον θαλασσίαν αὔραν νὰ μὴ ἀναπνέωμεν! Καὶ κατεβλήθη μὲν ἐπ' ἐσχάτων φροντίς τις, ἢ μᾶλλον πολὺς θόρυβος ἠγέρθη, πολλὰ ἐγράφησαν καὶ ὀλίγα ἐγένοντο, κατὰ τὰ ἀμεταβλήτως παρ' ἡμῖν ἀπὸ τῆς συστάσεώς ἡμῶν εἰς Βασίλειον κρατοῦντα, οὐδὲν ὅμως τῇ ἀληθείᾳ *θετικὸν* ἐπετελέσθη πρὸς συγκρότησιν ναυτικῆς δυνάμεως[3] καὶ διάσωσιν τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας. Ἀνάγκη ἐν τούτοις ἐπειγούσης μελέτης τῶν εἰς ταῦτα ἀφορώντων ζητημάτων, ἀνάγκη ἐξευρέσεως δραστικῶν φαρμάκων πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ ἵνα μὴ ἐντὸς βραχέος ἀπὸ ναυτικοῦ λαοῦ ἴδωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς εἰς ἐντελῶς χερσαίους μεταβαλλομένους· καὶ τότε ἀλλοίμονον· ἡ ἐξαίρετος ἡμῶν γεωγραφικὴ θέσις, αὐτὴ θέλει γενῇ πηγὴ πάσης ἡμῶν κακοδαιμονίας, ὅταν πολιτικῶς μὲν καταστῶμεν ἐντελῶς ἀνίκανοι εἰς ἀντίληψιν τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν συμφερόντων, ἔρμαιον παντὸς ἰσχυροῦ ναυτικοῦ γείτονος, ἐμπορικῶς δέ, ἀφαιρεθῇ ἐξ ἡμῶν τὸ κυριώτατον τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν πλουτισμοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς ἡμῶν ἀναπτύξεως ὄργανον, ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία.

Δύνανται ἄλλοι ν' ἀναμένωσιν ἐκ τῆς κατὰ ξηρὰν δυνάμεως καὶ τῆς σταφίδος τὴν ἐθνικὴν καὶ οἰκονομικὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος· τὸ καθ' ἡμᾶς βλέπομεν ταύτην κυρίως ἐν τῇ συντάξει τῶν κατὰ θάλασσαν δυνάμεων ἡμῶν καὶ τῇ ἀναστάσει τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας. Ἀνάγκη! ἀνάγκη! ἵνα καὶ πάλιν διὰ τοῦ κλεινοῦ ἄστους διελάσῃ ἡ «Παναθηναϊκὴ ναῦς» ἐπὶ τῶν τροχῶν τῆς φιλοπατρίας φερομένη, καὶ ἀντὶ ἱστίου τὸν πέπλον τῆς Θεοῦ τῆς φρονήσεως φέρουσα. Λίαν φοβούμεθα ἐν τούτοις, ὅτι ἐπὶ πολὺ ἔτι θέλομεν ἐξακολουθήσει περὶ μικρὰ καὶ μάταια ἀσχολούμενοι καὶ τὸν περίφημον ἡμῶν ναυτικὸν πληθυσμόν, ὅστις φθίνει ὁσημέραι καὶ κατὰ μικρὸν ἀφανίζεται, εἰς τὴν τύχην αὐτοῦ καταλείποντες. Οἱ περίφημοι ἡμῶν ναυβάται μὴ εὑρίσκοντες πλέον πόρον ζωῆς ἐν τοῖς ἀχαρίστοις αὐτῶν ἱστιοφόροις, ἀργοῦσιν ἐν τοῖς λιμέσιν οἱ μέν, ἀδυνατοῦντες τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῖς στοιχείου ν' ἀποσπασθῶσι, πρόσφεύγουσιν εἰς τὰ ξένα ναυτικὰ[1] οἱ δὲ ξένα αὐτοῖς ἐπαγγέλματα ἀσπάζονται, ἵνα τὸν ἐπιούσιον αὐτῶν κερδήσωσιν ἄρτον. Καὶ οἱ Ὑδραῖοι δ' αὐτοὶ ἤθελον ἀναγκασθῆ νὰ χωρισθῶσι τῆς θαλάσσης, ἐὰν μὴ ἡ σπογγαλιεία ἐγκαίρως παρεμβαίνουσα ἔσωζεν αὐτούς. Φέρομεν ἐπὶ τῆς ράχεως ἡμῶν δυσβάστακτον φορτίον χρεῶν καὶ μόλις ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ναυπηγήσασα εὐάριθμά τινα ἀτμήρη σκάφη, παρεσκεύασε μικρὸν καταφύγιον εἴς τινας τῶν δυσμοίρων ἡμῶν ναυτῶν. Δύναμεθα ὅσῳ ἂν θέλωμεν νὰ συζητῶμεν περὶ ἰσχύος θώρακος, πυροβολικοῦ ἢ τορπίλλης· ἡ ἰσχὺς θαλασσινοῦ κράτους ἔγκειται ἐν τῇ πυκνότητι καὶ ἱκανότητι τοῦ ναυτικοῦ αὐτοῦ πληθυσμοῦ. Αἱ τάξεις ἐν τούτοις αὐτοῦ παρ' ἡμῖν ἀπαύστως ἀραιοῦνται, καὶ ὅταν ποτὲ ἐξαπίνης ἐπιστῇ ἡ ἀνάγκη ὑπερασπίσεως αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως, δυνάμεθα, εἰ καὶ ἐπέταξαν μακρὰν οἱ χρόνοι, καθ' οὓς ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς συνεκρότει ἐντὸς ἑπτὰ μόνον μηνῶν στόλον ἐκ χιλίων δρομώνων, διακοσίων παμφυλίδων καὶ χιλίων τριακοσίων ἑπτὰ φορτηγίδων, δυνάμεθα λέγω, νὰ καλύψωμεν τὸ Αἰγαῖον πολεμικῶν σκαφῶν καὶ τὰ παράλια ἡμῶν πυροβολείων, θέλουσι μείνῃ ταῦτα ἄχρηστα ἄνευ ναυτῶν. Οἱ ναῦται δὲν παρασκευάζονται ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ· μάρτυς ἡ ἀρχαία ἡμῶν καὶ νεωτάτη ἱστορία.

1. Τὰ περὶ τῶν πλεονεκτημάτων τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τῆς Ἑλλάδος διὰ μακρῶν καὶ λίαν ἐπιτυχῶς περιγράφονται ἐν τοῖς ὀγκώδεσι γεωγραφικοῖς συγγράμμασι τοῦ Reclus καὶ τοῦ Malte - Brun. Ἀλλὰ μεθ' ὁποίας ἀπαραμίλλου δυνάμεως καὶ χάριτος αἱ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ ἡμετέρου προλόγου σκέψεις ἐκτίθενται ὑπὸ τοῦ μάγου Duruy ἐν τῇ εἰσαγωγῇ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν;

1. Μέχρι προχθὲς ἀκόμη τὸ Αὐστριακὸν Λόϋδ διετήρει τὴν ἐντὸς τοῦ κράτους ἀτμοπλοΐκὴν συγκοινωνίαν.

2. Κατάπλους Χόβαρτ-πασᾶ εἰς τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας.

3. Παρεμφερῆς τις τῇ ἡμετέρᾳ ἐκράτει καὶ παρ' Ἄγγλοις τῶν ναυτικῶν πραγμάτων κατάστασις περὶ τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος· ἀλλὰ τότε δὲν ἐδάρυνεν ἔτι ἐπ' αὐτοὺς ἡ κληρονομία ἐνδόξου ὀνόματος, ὡς ἐφ' ἡμῶν· ἔκτοτε δὲ ὁ πατριωτισμός, ἡ θέλησις, πόσα δὲν ἐπετέλεσαν παρ' αὐτοῖς τεράστια; Ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ εὕρῃ διβακτικωτάτην τῆς τότε καταστάσεως καὶ τῆς εἶτα βαθμιαίας προόδου τῶν ναυτικῶν τῆς Ἀγγλίας περιγραφὴν παρὰ τῷ μεγάλῳ αὐτῆς ἱστορικῷ Macaulaß, ὅστις εἴθε τῶν πολιτικῶν ἡμῶν ἀνδρῶν τὸ vade-mecum νὰ καθίσταιο. Εἰς τὴν μελέτην τοιούτων συγγραφέων, μετὰ τὴν τῶν ἀρχαίων γνῶσιν, σπουδαίως ἐγκύπτοντες τινὲς αὐτῶν, ἴσως ἤθελον καταστῆ τῶν μὲν πολιτικῶν ἡμῶν ἐλευθεριῶν εὐσθενέστεροι πρόμαχοι, τῆς δὲ τελείας ἡμῶν ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως εὐσταλέστεροι ὁπλῖται.

1. Πόσοι τούτων ἐν Ἀμερικανικοῖς καὶ Ἀγγλικοῖς δουλεύουσι πλοίοις!

Προκειμένου δ' εἰδικώτερον περὶ παρασκευῆς πολεμικῶν πληρωμάτων, ὡς μάλιστα νῦν ἡ ναυτικὴ ἐπιστήμη προώδευσε, καὶ ἰδίως περὶ μορφώσεως ὁδηγῶν αὐτῶν καὶ κυβερνητῶν τῶν ὧν ἐπιβαίνουσι σκαφῶν, ἀπαιτεῖται σύστημα καὶ ἐργασία, ἣν οὐδ' ἐφαντάσθημεν ἔτι. Ἐὰν τὴν μικρὰν θητείαν τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ, δύναταί πως νὰ δικαιολογήσῃ νῦν ἡ τελειότης τῶν πυροβόλων ὅπλων, ἡ ἀνάπτυξις τῶν στρατευομένων, ἡ παιδιόθεν ἐν τοῖς ὅπλοις ἄσκησις τῆς νεότητος καὶ τῆς γυμναστικῆς ἡ διάδοσις, οὐδὲν νὰ δικαιολογήσῃ δύναται τὴν βραχεῖαν τοῦ ναύτου θητείαν. Ἁρμένων καὶ πυροβόλων χειρισμός, πηδαλιουχία καὶ ὁρμίσεις, ἐμβολαὶ καὶ ἀποβάσεις, καὶ ἡ λοιπὴ πολύπλοκος ἐπὶ τῆς νηὸς ὑπηρεσία δὲν ἐκμανθάνονται εὐκόλως ἐντὸς βραχέος χρονικοῦ διαστήματος.

Ἀλλ' ἐὰν ἡ βαθυτέρα πάντων τούτων τῶν ζητημάτων ἔρευνα ἀπόκειται τοῖς εἰδικοῖς, οὐδένα ἐν τούτοις καὶ αὐτὸν τὸν ἀκροθιγῶς ἁπτόμενον αὐτῶν νὰ διαφύγῃ δύναται, ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν ἔτι νὰ σταματήσωμεν εἰς ὡρισμένον τι ναυτικῆς παρασκευῆς σύστημα.

Ποῖα δ' ὠφελήματα ἐκ ναυτικῆς τινος ἐν τῷ Αἰγαίῳ ὑπεροχῆς ν' ἀρυσθῶμεν δυνάμεθα! Πρόσφατος ἀπόδειξις ἔστω καὶ ὁ πανικὸς τῶν γειτόνων ἡμῶν κατὰ τὰ συμβάντα τοῦ 1886 ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ καὶ μόνῃ τῆς ὑφ' ἡμῶν παρατάξεως ἀριθμοῦ τινος πολεμικῶν σκαφῶν. Ἀμελοῦντες πλειότερον τὰ ναυτικὰ ἡμῶν, καθιστάμεθα ἔνοχοι ἀνεπανορθώτου ἐθνικῆς ζημίας. Ἀνάγκη νὰ κατανοήσωμεν τοῦτο. Εἴ που τοῦ κόσμου ὑπάρχει φίλος τις ἡμῶν εἰλικρινὴς μετὰ πόνου συμβουλεύει ἡμῖν τοῦτο. Οἱ Γάλλοι, παρ' οἷς ἀείποτε κρατεῖ ἀκμαῖος ὁ φιλελληνισμός, συμφέρει δ' αὐτοῖς καὶ πολιτικῶς ἡ ἐπικράτησις ἡμῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, οὐ παύονται παροτρύνοντες ἡμᾶς εἰς τοῦτο. Καὶ ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν ὁ πρίγκηψ Joinville, ναύτης πεπειραμένος, ὀρθῶς παρετήρει: «Ἡ Ἑλλάς, δαπανῶσα εὐστόχως εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ ναυτικοῦ αὐτῆς, ὅ,τι ἀτάκτως ἀναλίσκει εἰς ἀγόνους προσπαθείας, δύναται ἐντὸς βραχέος χρόνου νὰ καταστῇ τριτοβάθμιος ναυτικὴ Δύναμις. Καὶ τοιαύτη Δύναμις, εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Ἀνατολῆς, ἤθελεν ἔχῃ τοσαύτην σημασίαν, ὥστε πάντα τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη ἤθελον περιποιεῖσθαι αὐτήν, καὶ οὐδὲν ἄνευ αὐτῆς θ' ἀπεφάσιζον περὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος».

. . . . . .

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΡΑΔΟΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΥΡΕΩΣ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ

Πρό τινων ἑβδομάδων ἀνέγνων εἴδησίν τινα, καθ' ἣν ὁ Βέρδης προετοίμαζε νέον κωμικὸν μελόδραμα τὸν *Κουρέα*. Ἡ εἴδησις αὕτη μοὶ ἐφάνη παράδοξος· τόσῳ τυχηρὸν λοιπὸν εἶνε τὸ θέμα τοῦτο τοῦ Μπωμαρσέ, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ συνθέτης τῆς *Αἴδας* νὰ φιλοδοξῇ μίαν σελίδα τῆς ἐνδόξου ἱστορίας του πληρουμένην διὰ τοῦ ἔργου, ὅπερ ἐμελοποίησαν ὁ Παϊζιέλος πρῶτος, μετ' αὐτὸν ὁ Δαλλ' Ἄργινε καὶ μετ' αὐτὸν πάλιν ὁ *Κόκκος* τοῦ *Πεζάρου*;

Ἡ εἴδησις δὲν μοὶ ἐφάνη πιστευτή· τοῦτο ὅμως δὲν μὲ ἐμποδίζει νὰ συνδέσω σημειώσεις τινάς, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τούτων νὰ συνταξῶ τὴν βιογραφίαν τοῦ περιφήμου τούτου Κουρέως.

* * *

Πρὸ εἰκοσαετίας ὁ ἐξόχως μέτριος ἰταλὸς συνθέτης κ. Dall'Argine ἔσχε τὴν παράδοξον ἰδέαν νὰ μελοποιήσῃ καὶ αὐτὸς ἕνα *Κουρέα*. Τὸ θαυμάσιον ἔργον τοῦ Ροσίνη θὰ τῷ ἐφάνη βεβαίως ἀτελὲς καὶ ἀνέλαβε γενναιοφρόνως νὰ τὸ συμπληρώσῃ. Ἐν τῇ γενναιοφροσύνῃ του δὲ ἀπεφάσισε νὰ μὴ χωρίσῃ τὴν τελειοποίησιν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ροσίνη καὶ δι' ἐπιστολῆς ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ τῷ ἀφιερώσῃ αὐτήν.

Ὁ διδάσκαλος ἀπήντησεν:

«Κολακεύομαι λίαν βλέπων ὅτι διατρέφετε ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκτίμησίν τινα, ἀφοῦ —καίτοι ἀποκαλεῖτε τολμηρὰν τὴν ἀπόφασιν! — ἐπιθυμεῖτε νὰ μοὶ ἀφιερώσητε τὸ ἔργον, εἰς τὴν περάτωσιν τοῦ ὁποίου καταγίνεσθε.

«Εὑρίσκω περιττὴν τὴν λέξιν *τολμηρὰν* τὴν περιλαμβανομένην ἐν τῇ εὐγενεστάτῃ ἐπιστολῇ ὑμῶν. Ἐγὼ δὲν ἐθεώρησα βεβαίως ἐμαυτὸν τολμηρόν, ὅτε ἐμελοποίησα, εἰς διάστημα δώδεκα ἡμερῶν, τὸ χαριέστατον θέμα τοῦ Μπωμαρσὲ μετὰ τὸν Παϊζιέλον. Διατί λοιπὸν θὰ θεωρηθῆτε τοιοῦτος ὑμεῖς, ὅστις μετὰ ἡμισυν αἰῶνα καὶ πλέον, συνθέτετε νέον *Κουρέα*;

«Πρό τινων ἐτῶν, παρέστησαν ἐκ νέου ἐπὶ τῆς παρισινῆς σκηνῆς τὸν *Κουρέα* τοῦ Παϊζιέλου, ὅστις ζωηρός, πλήρης ἀφελειῶν, μελῳδιῶν καὶ σκηνικῶν θελγήτρων ἔσχε δικαιοτάτην ἐπιτυχίαν. Πλεῖσται λογομαχίαι καὶ συζητήσεις ἠγέρθησαν μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν τῆς παλαιᾶς καὶ τῶν τῆς νέας μουσικῆς. Πρέπει—σᾶς τὸ συμβουλεύω τοὐλάχιστον— νὰ ἔχητε πεποίθησιν εἰς τὸ ἀπόφθεγμα: «μεταξὺ δύο παλαιστῶν, ὁ τρίτος εἶνε πάντοτε ὁ νικητής.» Πιστεύσατε δὲ ὅτι εὔχομαι νὰ ἦσθε ὁ τρίτος. Εἴθε ὁ νέος ὑμῶν *Κουρεὺς* νὰ ἐπιτύχῃ, ὡς ἐλπίζω, καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τῷ συνθέτῃ του, ὅπως καὶ τῇ κοινῇ ἡμῶν πατρίδι, ἀίδιον δόξαν!»

Μεθ' ὅλας τὰς καλὰς ταύτας συμβουλὰς τοῦ Ροσίνη, τὸ ἔργον τοῦ Δαλλ' Ἄργινε ἐπεκάλυψαν τὰ σκότη τῆς λήθης, καὶ πρᾶγμα παράδοξον· τὸ μόνον ὅπερ περιεσώθη ἐκ τοῦ μεγάλου φιλοδόξου σχεδίου του... εἶνε ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ροσίνη ἡ περιέχουσα τὴν ἀνωτέρω περικοπήν.

* * *

Ἡ ὡραιοτέρα σελὶς τῆς Ἱστορίας τοῦ *Κουρέως* ὑπῆρξεν ἐπὶ πολὺ ἀνέκδοτος μεθ' ὅλην τὴν στοργήν, μεθ' ἧς περισυλλέγεται πᾶν σχετικὸν πρὸς τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, μόλις, τὴν κατέστησε γνωστὴν γέρων τις ἰταλός, ὁ κ. Μαρκέζης, εἰς ὃν δίδομεν τὸν λόγον.

«Ἐσπέραν τινὰ τοῦ 1883 συνεκαθήμην μετὰ τοῦ μεγάλου διδασκάλου. Ἐν τῇ ὁμιλίᾳ ἠρώτησα αὐτὸν τί ἠσθάνετο κατὰ τὰς πρώτας παραστάσεις τῶν ἔργων του, εἴτε ἐπετύγχανον εἴτε ἀπετύγχανον αὐταί.

Ἰδοὺ τί μοὶ διηγήθη ὁ Ροσίνης.»

* * *

«Ὅτε ἀκούων τὴν μουσικήν μου εὕρισκον, ἔστω καὶ ὅταν ἐγίνετο ἐνθουσιωδῶς δεκτή, σφάλματα ἢ ἀπροσεξίας, δὲν ἐκοιμώμην καθ' ὅλην τὴν ἑπομένην νύκτα· ἤμην ὅλως ὀργὴ ἐναντίον μου· ἤμην ἀπαρηγόρητος· Ἐὰν τοὐναντίον ἔκρινα, ὅτι τὸ ἔργόν μου εἶχε φθάσῃ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς τελειότητος, ἧς ἤμην ἱκανός, καὶ ἐὰν ἤμην πεπεισμένος, ὅτι καλλίτερον τούτου δὲν μοὶ ἐπέτρεπον αἱ δυνάμεις μου νὰ πράξω, καὶ μετὰ τὴν μεγαλητέραν ἀποτυχίαν εἰσηρχόμην ἠρέμως ἐν τῷ οἴκῳ μου, κατεκλινόμην καὶ ἐκοιμώμην βαθύτατα.

«Ὁ *Κουρεύς* μου ἐσυρίχθη ἐν Ρώμῃ ἀνηλεῶς κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν. Οἱ θαυμασταὶ τοῦ Παϊζιέλου εἶχον παροξυνθῆ ἐναντίον μου, ὡς νέου ἀγνώστου συνθέτου, ὅστις ἔσχε τὴν τόλμην νὰ μεταχειρισθῇ τὸ αὐτὸ κείμενον, ὅπερ τόσον ἐπιτυχῶς ἐμελοποίησεν ὁ πρῶτος ἰταλὸς συνθέτης τῆς ἐποχῆς.

«Ἡ μερὶς τῶν κληρικῶν ἦτο ἐπίσης διατεθειμένη κατ' ἐμοῦ διότι ἐξέλεγον διὰ τὴν Ρώμην θέμα τοῦ ἐπαναστάτου Μπωμαρσέ. Οὐδεὶς ὅμως ἐγίνωσκεν, ὅτι οὔτε λεπτὸν εἶχον πλέον ἐκ τῶν τριακοσίων φράγκων, ἅτινα ἔλαβον παρὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεάτρου, ὅπως πληρώσω τὸ *Λεμπρέτο*.

«Μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ἐπρόκειτο τὸ θέατρον ν' ἀρχίσῃ τὰς παραστάσεις του· κατὰ δὲ τὴν πρώτην ἑσπέραν ἔπρεπε νὰ παρασταθῇ μελόδραμα ἐπίτηδες συντεθειμένον διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς θεατρικῆς περιόδου. Οὐδὲ φθόγγον εἶχον γράψῃ, λεπτὸν δὲν εἶχον, καὶ ὁ θεατρώνης ἠρχίζε ν' ἀνησυχῇ καὶ νὰ μὲ ἀπειλῇ.

«Ἐν τῇ οἰκτρᾷ ταύτῃ καταστάσει, μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ μελοποιήσω τὸν *Κουρέα*. Τὸ θέμα συνεφώνει πρὸς τὰς κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας διαθέσεις τοῦ πνεύματός μου καὶ προσέτι ἠδυνάμην νὰ μεταχειρισθῶ τὴν ἑτοίμην ὑπόθεσιν, χωρὶς οὔτε λεπτὸν νὰ πληρώσω. Ληφθείσης τῆς ἀποφάσεώς μου ἔγραψα τῷ Παϊζιέλῳ ἵνα ζητήσω τὴν ἄδειαν· ἡ ἀπάντησίς του ὑπῆρξεν εὐνοϊκή.

«Ἤρχισα εὐθὺς τὸ ἔργον μου καὶ ἐντὸς δώδεκα ἡμερῶν, ὁ *Κουρεύς* μου συνετέθη καὶ ἐγράφη. Ἰδοὺ ἀμέσως καὶ αἱ δοκιμαί, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πρώτης ἤδη ἡμέρας παν-

ταχόθεν ἤκουον πικροὺς χλευασμοὺς καὶ εἰρωνικωτάτην ψυχρότητα. Εἷς μόνος ἄνθρωπος, εἷς διακεκριμένος καλλιτέχνης, ἐμαγεύθη ἐκ τῆς μουσικῆς μου καὶ μ' ἐβοήθησεν ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὴν ἑξακολούθησιν τῶν δοκιμῶν καὶ εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν σκηνικῶν τοῦ μελοδράματος. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο ὁ διάσημος Γκάρτσια πατήρ, (Garcia) δι' ὃν εἶχον γράψη τὸ μέρος τοῦ Λινδόρου.

«Τέλος ἔφθασεν ἡ ἀπαισία ἑσπέρα τῆς πρώτης παραστάσεως. Οὐδέποτε καθ' ὅλον τὸ στάδιόν μου διῆλθον θυέλλας μεγαλητέρας. Οὐ μόνον ἡ δυσμένεια τῆς μερίδος τῶν ἀνταγωνιστῶν μου, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος σειρὰ ἀπροσδοκήτων συμβάντων καὶ ἀτυχεστάτων περιστάσεων συνετέλεσαν εἰς τὴν φοβερὰν ἀποτυχίαν τοῦ *Κουρέως* μου. Ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἡ πρώτη χορῳδία ἐκαλύφθησαν, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἤδη φθόγγου, ὑπὸ τῶν συριγμάτων καὶ τῶν κατακραυγῶν τοῦ κοινοῦ. Ὁ Γκάρτσια, ἔξαλλος διὰ τὴν ἄδικον κατ' αὐτὸν διαγωγὴν τῶν ἀκροατῶν, παρουσιάσθη ἐν τοιαύτῃ νευρικῇ καταστάσει, ὥστε θέλων διὰ τῆς κιθάρας νὰ ὑπομελῳδήσῃ τὸν κῶμον συνέτριψε χορδάς τινας, τοῦθ' ὅπερ προὐκάλεσε νέα συρίγματα, νέους γέλωτας καὶ τόσον ζωηρὰς κραυγάς, ὥστε οὐδὲ ἡ ὀρχήστρα οὐδὲ ὁ ἀοιδὸς ἠκούοντο πλέον.

«Ὁ ἀτυχὴς Δὸν Βασίλειος, ὅστις ἦτο πρωτόπειρος, κατεπλήχθη τόσον καὶ ἐτρόμαξεν ἐκ τοῦ θορύβου τούτου, ὥστε καθ' ἣν στιγμὴν ἐνεφανίζετο ἐπὶ τῆς σκηνῆς περιεπλέχθη ὁ ποδός του εἰς τὴν μακρὰν ἐσθῆτά του καὶ ἔπεσε πρόμυτα χαμαὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἐγειρόμενος εἶχε τόσην αἰμορραγίαν τῆς ρινὸς, ὥστε ἠναγκάσθη ν' ἀναμένῃ ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν.

«Ἡ καταπληκτικὴ αὕτη ταραχὴ κατεπραύνετο τέλος, ὅτε ἐξαίφνης παρουσιάζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς γαλῆ, ἣν μετὰ κόπου πολλοῦ κατώρθωσαν νὰ διώξουν. Τοῦτο συνεπλήρωσε τὴν ἀταξίαν τῆς ἀμνημονεύτου ἐκείνης ἑσπέρας. Τὸ κοινὸν ἦτο ἔξαλλον καὶ ὁ ἀλαλαγμὸς ἀφόρητος. Ἡ παράστασις διεκόπη καὶ ἡ αὐλαία ἔπεσε.

«Τὸ μελόδραμά μου εἶχεν ἀποτύχη ἐντελῶς, ἀλλ' ἐγὼ ἤμην πεπεισμένος, ὅτι δὲν εἶχε σφάλματα καὶ ὅτι εἰργάσθην εὐσυνειδήτως. Παρέδωκα λοιπὸν τὸ ραβδίον, δι' οὗ διηύθυνα τὴν ὀρχήστραν, καὶ ἐπανῆλθον οἴκαδε ἡσύχως, βέβαιος διὰ τὴν ἀδικίαν τοῦ κοινοῦ, ὅπερ προκατειλημμένον κατὰ τοῦ ἔργου μου, δὲν ἔδωκε προσοχὴν οὔτε εἰς μίαν φράσιν τῆς μουσικῆς.

«Ὅλως διάφοροι ὑπῆρξαν αἱ ἐντυπώσεις μετὰ τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ μελοδράματός μου «Σιγισμόνδου» ἐπιτηδες συντεθειμένου διὰ τὸ θέατρον Σὰν-Κάρλο τῆς Νεαπόλεώς.

«Τὸ δημόσιον ἐβαρύνθη ὑπερβαλλόντως ἀκρωώμενον τὴν οἰκτρῶς ἀδύνατον μουσικὴν τοῦ ἔργου τούτου καὶ ἐγὼ ἐπανῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μου ἀπηλπισμένος, ἕνεκα τῆς ἀπερισκεψίας μου καὶ τῶν σφαλμάτων μου.

«Τὴν ἑπομένην ἡμέραν τῆς πρώτης παραστάσεως τοῦ *Κουρέως μου*, ἔγραψα πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου, ἵνα τὸν παρακαλέσω νὰ μὲ ἀπαλλάξῃ τῆς ὑποχρεωτικῆς διευθύνσεως τῶν ἄλλων δύο παραστάσεων, ὅπερ καὶ μοί ἐπετράπη ἄνευ δυσκολίας.

«Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ τύφλωσις, ἥτις ὠφείλετο ἀναντιρρήτως εἰς τὴν προκαταλήψιν τοῦ κοινοῦ, ἐξέλιπε, καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας, μετὰ τὴν πρώτην παράστασιν, ποιά τις ἀντίδρασις ἤρξατο νὰ ὑποφαίνηται ἐν τοῖς δημοσίοις καὶ ἰδιωτικοῖς κύκλοις. Ὁ εἷς ἐνεθυμεῖτο μέλος τι ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς, ἕτερος ἐτερέτιζε φθόγγους τινὰς ἐκ τῆς πρώτης ἐπῳδῆς, τρίτος εὗρισκε θελκτικωτάτην τὴν μονῳδίαν τοῦ Φιγαρώ, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἦτο δὲ ἀρκετὸν τοῦτο, ἵνα ἐπιβληθῇ κατὰ τὴν παράστασιν ἡ ἡσυχία εἰς πλείστους τῶν θεατῶν.

«Ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας ἔμεινα μόνος ἐν τῇ οἰκίᾳ μου. Ἤθελον ν' ἀσχοληθῶ, νὰ γράψω, ν' ἀναγνώσω, νὰ συνθέσω, ἀλλ' ὁ νοῦς μου εὑρίσκετο ἀλλαχοῦ. Κρατῶν τὸ ὡρολόγιόν μου ἐμέτρων καὶ τὰ λεπτά, καὶ τεταραγμένος, νευρικός, εἶχον ψάλλῃ καὶ παραστήσῃ κατὰ διάνοιαν τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ὅλην τὴν πρώτην πρᾶξιν. Τέλος ἐκυριεύθην ὑπὸ ἀνυπομονησίας καὶ περιεργείας ὑπερβολικῆς. Ἐπιθυμῶν νὰ μάθω τὴν τύχην τοῦ ἔργου μου κατὰ τὴν δευτέραν παράστασιν, ἡτοιμαζόμην νὰ ἐξέλθω, ὅτε παράφορος θόρυβος ἐν τῇ ὁδῷ μὲ ἠνάγκασε νὰ τρέξω εἰς τὸ παράθυρον.

«Ἑκατονταδες ἀνθρώπων φερόντων λαμπάδας καὶ διευθυνομένων πρὸς τὸν οἶκόν μου, ἀνεφώνουν: «Ζήτω ὁ Ροσίνης, ἐββίβα, Ροσίνη!» Ἠγνόουν, δὲν ἠδυνάμην νὰ μαντεύσω τί εἶχε συμβῇ, καὶ ἡ ἀμηχανία μου ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐπετείνετο μεταβαλλομένη εἰς ἀγωνίαν.

«Μετὰ μικρόν, πλεῖστα ἄγνωστα ἐντελῶς εἰς ἐμὲ πρόσωπα εἰσέβαλον εἰς τὸ δωμάτιόν μου, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῆ, κράζοντα «Ζήτω!» καὶ χωρὶς νὰ μοὶ δοθῇ ὁ καιρὸς νὰ ἀποβάλω τὸν κοιτωνίτην μου, δύο φοιτηταὶ μὲ ἥρπασαν ἐγείροντές με ἐπὶ τῶν ὤμων των καὶ μὲ ἔφερον εἰς τὸ θέατρον ἐν θριάμβῳ, ἔνθα μ' ἔθεσαν πρὸ τῆς θέσεως τοῦ ἀρχιμουσικοῦ, ἐν μέσῳ τῶν χειροκροτημάτων καὶ τῶν παραφόρων κραυγῶν ὅλης τῆς αἰθούσης!...

«Ὅπως ὁ θόρυβος ὑπῆρξεν ὑπερβολικὸς κατὰ τὴν πρώτην ἑσπέραν, οὕτω καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς ὑπῆρξεν ἀπέραντος κατὰ τὴν δευτέραν. Ζωηρότεραι χειροκροτήσεις καὶ ἐπευφημίαι διεδέχοντο πᾶν μέλος καὶ τέλος πράξεως. Μετὰ τὴν παράστασιν, μ' ἐπανέφερον ἐν θριάμβῳ εἰς τὸν οἶκόν μου, μὲ λαμπαδηφορίαν καὶ συνοδευόμενον ὑπὸ ἑκατονταδῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐξακολούθουν κράζοντες: «Ζήτω! Ζήτω ὁ Ροσίνης».

* * *

Ὁ Παιζιέλος ἦτο δημοτικώτατος ἐν Παρισίοις. Κατὰ συνέπειαν ὁ Ροσίνης, μεθ' ὅλην τὴν πανηγυρικὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀξίας τοῦ *Κουρέως* του, ἀμέσως ἀπὸ τῆς 6ῆς παραστάσεως ἔδει νὰ παλεμήσῃ κατὰ τοῦ γοήτρου τοῦ ἀνταγωνιστοῦ του, ἵνα καταλάβῃ καὶ αὐτὸς θέσιν τινὰ ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς τέχνης. Τὰ λαμπρὰ προσόντα τοῦ ἔργου του, αὐτὰ ταῦτα ἦσαν ἐν ἀρχῇ τὰ αἴτια ἰσχυρᾶς ἀντιδράσεως. Ὁ πλοῦτος τῆς ἐνοργανώσεως, ἡ ζωηρότης τῆς δράσεως, αἱ ὡραῖαι μελῳδίαι ἦσαν ἐντελῶς νέα καὶ ἀκατάληπτα εἰς κοινὸν εἰθισμένον εἰς τὰς ἠρέμους καὶ ταπεινὰς ἐκφράσεις τῆς παλαιᾶς σχολῆς. Ὡς συμβαίνει δὲ πάντοτε ἐν ἀρχῇ πάσης νεωτεριστικῆς περιόδου, τὰ πάθη ἐξήφθησαν, οἱ συντηρητικοὶ ἤγειρον τὴν σημαίαν τοῦ κινδύνου καὶ ἡ λεκάνη τοῦ *Κουρέως* ἐπὶ πολὺ ὑφίστατο παντὸς εἴδους προσβολάς.

Δὲν ἔμεινεν ἐπιφυλλιδογράφος παρισινὸς μὴ θεωρῶν καθῆκόν του νὰ ἐξακοντίσῃ σειρὰν ὅλην κεραυνῶν κατὰ τοῦ πτωχοῦ Ροσίνη. Μετὰ δὲ τὴν πρώτην αὐτοῦ παράστασιν, γενομένην κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1819, εἷς τῶν πρώτων συγγραφέων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὁ Αὐγουστῖνος Θιερρί, μετὰ τόσου πείσματος ἐπολέμησε τὸν Κουρέα... μεθ' ὅσης πομπῆς βεβαίως θὰ ἑορτάσωσι μετά τινας μῆνας οἱ ἀπόγονοί του.... τὴν 70ετηρίδα τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐμφανίσεως ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς σκηνῆς.

* * *

Καὶ κλείσωμεν τὰς βιογραφικὰς ταύτας σημειώσεις τοῦ *Κουρέως* διὰ μιᾶς στατιστικῆς. Ὅλη ἡ κατὰ τοῦ Ροσίνη ἐπίθεσις, ἐν Γαλλίᾳ τοὐλάχιστον, ἦν μόνον κυρίως εἶχεν ἐλατήριον: Τὴν ἀγάπην, ἣν οἱ ἐπιτιθέμενοι ἔτρεφον πρὸς τὸν Παιζιέλον. Ὁ *Κουρεὺς* τούτου, συντεθεὶς ἐπίτηδες ἵνα παρασταθῇ ἐν τῷ Ἰταλικῷ μελοδράματι τῆς Πετρουπόλεως, εἶδε κατὰ πρῶτον τὸ φῶς τῷ 1781. Ποσάκις παρεστάθη ἔκτοτε ἐν Πετρουπόλει, ἀγνοῶ· ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι ἐν Παρισίοις, ὅπου ἰδίᾳ ἐπευφημήθη παρασταθεὶς κατὰ πρῶτον τὸ 1789, ἐδιδάχθη... ποσάκις;

Ἀντιγράψωμεν τὴν στατιστικὴν τοῦ κ. Viardot, ἀρχαίου διευθυντοῦ τοῦ Ἰταλικοῦ μελοδράματος τῶν Παρισίων. Ἀπὸ τοῦ 1819 μέχρι τοῦ 1842, ἤτοι ἐν διαστήματι 23 ἐτῶν, ὁ *Κουρεὺς τῆς Σεβίλλης* τοῦ Ροσίνη παρεστάθη διακόσια ἑξήκοντα δύο φορᾶς. Ὁ δὲ τοῦ Παιζιέλου ... δύο μόνον.

Ἡ ἀλήθεια ἄρα οὐδὲν ἀναγνωρίζει ἐμπόδιον. Ὁ ποιητής, ὁ ζωγράφος, ὁ γλύπτης, ὁ μουσικός, ὁ φιλόσοφος, ἂς πολεμῆται. Ἡ δύναμίς των, ἀκαταγώνιστος ὡς ἡ τοῦ ἡλίου, θὰ διαλύσῃ πάντα ἀτμόν, πᾶν νέφος τιθέμενον μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ μέλλοντος. Αἱ προκαταλήψεις, αἱ μεροληψίαι, αἱ ἔχθραι μάτην κοπιῶσι. Βραδύνει ἴσως ἀλλ' ἀνατέλλει πάντοτε τὸ φῶς πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν λαῶν, οἵτινες —ἔστω καὶ μετὰ καιρὸν— θ' ἀποκαλυφθῶσι πρὸ τῆς ἀληθοῦς μεγαλοφυΐας.

Α. Ν. Σ.

ΑΠΟ ΤΑ «ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ»

ΤΟ ΧΩΜΑ ΤΗΣ ΩΡΑΙΑΣ

Σ' τὸ πικρό σου τὸ χῶμα δὲν βγαίνει
μήτε χόρτο μήτ' ἕνα λουλοῦδι·
ἄ, τί σοῦμελλε τώρα, καϋμένη,
νὰ βρεθῇς μ' ἕναν ἔρμο σταυρό!

Ποῦ τὰ ρόδα τ' ἀφράτου προσώπου;
ποῦ τὸ φῶς τῶν ματιῶν σου κ' ἡ νειότη;
Μαύρη μοῖρα τοῦ δύστυχου ἀνθρώπου!
ὅλα ὁ χάρος τὰ κάνει σωρό.

Ὅταν ἄστραφτε γύρω ἡ μορφή σου,
πόσα στήθη γιὰ σὲ λακταροῦσαν!
ἄ, 'ς ἐκείνη τὴν πρόσχαρη αὐγή σου,
πόσοι ἐσύναζαν ἄνθη γιὰ σέ!

Σὲ θυμοῦμαι, καὶ λύπη μεγάλη
γιὰ τὸν ἔρμο σου τάφο μὲ θλίβει.
Κάλλιο τέτοιαις μορφαῖς, τέτοια κάλλη
νὰ μὴ τάβλεπ' ὁ κόσμος ποτέ.

Γ. ΜΑΡΤΙΝΕΛΗΣ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΚΡΙΕΖΗ

(Γκιορνάλε διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἔθνους).

[Συνέχεια].

Η ΕΞΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΤΖΟΥΝΗ

Ἐβγῆκεν ἀπὸ τὴν μνήμην μου νὰ εἰπῶ περὶ τοῦ ποτὲ καλοῦ Τζούνη, ὅπου εἶχε διορισθῇ ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην ἐπιθεωρητὴς τῶν δασμοτελωνῶν. Ἦλθεν ὁ Τζούνης εἰς Βαθὺ Σάμου, ὡς μὲ εἶχαν γράψῃ φίλοι ἀπὸ Σύραν. Εἶχα διορίσῃ τοὺς φύλακας νὰ εἶνε προσεκτικοὶ εἰς τὸν ἐρχομόν του, ἂν ἔλθῃ νύκτα. Τὰ μεσάνυκτα, ὅπου ἐγύριζα μόνος μου διὰ τὰ κοντραμπάντα, εἶδον, ὅπου ἄραξε τὸ καραβάκι· ἔστειλα εὐθὺς τὴν βάρκα μου νὰ ἰδοῦν ἂν ἦτο ἐξυπνος; ὁ ὁποῖος ἐκοιμᾶτον, καὶ τὸ πρωὶ ξημερόνοντας Κυριακὴ ἐπῆγα εἰς ἀντάμωσίν του.

Μὲ ἐδέχθη μὲ μεγάλην εὐγένειαν, ἐβγήκαμε μαζὶ εἰς τὴν λειτουργίαν, εἰς τὸν ἅγιον Σπυρίδωνα, μαζί του ἐκάμαμεν ἐπισκέψεις, ἐπήγαμε πρῶτον εἰς τὸν τοποτηρητὴν Χριστίδην, ἔπειτα εἰς τοὺς Κονσόλους, καὶ τὸ γεῦμα δὲν ἠθέλησε νὰ γευματίσωμεν μαζί, ἀλλ' ἐπῆγεν εἰς τὸ πλοῖον. Μετὰ τὸ γεῦμα ἦλθεν εἰς τὴν κατοικίαν μου, μὲ ἔπῆρε καὶ ἐπήγαμε μαζὶ μὲ τὸν ποτὲ Φώτιον Ἠλιάδην εἰς περίπατον εἰς τὰ περιβόλια.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν, Δευτέρα, ἔστειλε τοὺς δύο γραμματεῖς του, τὸν Φωτόπουλόν καὶ ἕνα Σαντοριναῖον παρατηρῶντας τὰ βιβλία τοῦ καταστήματός μου. Καὶ μήτε νὰ κάμουν ἐξετάσεις, ὡς εἰς ἄλλους καὶ ἔπαυσαν, ὅσους εἶχον κάμῃ καταχρήσεις, καὶ ἦτον βεβαιωμένος παρὰ τοῦ Φωτίου Ἠλιάδου περὶ τὴν τιμιότητα. Ἤρχισαν νὰ γυρίσουν φύλλα καὶ σφραγῖδες μὲ τὴν βοῦλάν του.

Εἴχομεν κάμῃ καὶ ἀναφορὰν πρὸς τὴν Οἰκονομίαν διὰ νὰ στείλῃ ἄλλον εἰς τὴν θέσιν μου, τὴν ἔδειξα, καὶ μοῦ εἶπε νὰ μὴ τὴν στείλω, ὅτι θέλει τὴν ρίψῃ, ὅτι ἡ Οἰκονομία καλλίτερον διάβολον δὲν θὰ εὕρῃ. Τὸν λέγω:

— Καλά, ἀρά γε καμμίαν φορὰν θέλουν τὸ γνωρίσῃ τὰ πρακτέα μου, ἢ θὰ μὲ ρίψουν κατὰ πάντα;

Μοῦ ἀποκρίνεται:

— Ὅσῳ ζῇ καὶ εἶνε ὁ Τζούνης, ὁ Κριεζῆς δὲν θὰ πάθῃ τὸ παραμικρόν.

Ἤξευρε καὶ περὶ τῶν κοιλῶν καὶ τῶν στατήρων, ὅπου ζὸρ ζορινὰ τοὺς ὑποχρέωσα καὶ ἐπλήρωναν. Ὅλα τοῦ τὰ εἶχαν εἰπῆ τοῦ Τζούνη. Τέλος ἀνεχώρησε καὶ δὲν ἀπέρασαν ἕως 70 ἡμέραις, ἠκολούθησε τοῦ Χριστίδου ὁ δαρμός.

Η ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΡΙΕΖΗ

Ἀναχωρῶντας ὁ Τζούνης, περάσαντας περίπου τῶν 15 ἡμερῶν, ἔστειλα τὴν ἀναφοράν μου εἰς τὴν Οἰκονομίαν γράφοντάς τους νὰ στείλουν ἄλλον εἰς τὸν τόπον μου, ὅτι ἐγὼ ἐβαρέθην πλέον. Ἔστειλαν τὸν Ἀντώνιον Ν. Μάρκου γράφοντάς με νὰ παραδώσω καὶ λογαριασμὸν καθὼς καὶ ἠκολούθησεν. Εἶχε γράψῃ ὁ κύριος Κουτουμᾶς τοῦ συνεργάτη μου Λάμπρου Λαμπρινίδη νὰ τὸν προβλέψωμεν, ἕως δύο ὀκάδες ἀσίμη, καθὼς καὶ τὸ εἶχα προβλέψῃ ἀπὸ ὅσα ἐσύναξα τοῦ ταμείου.

Ἔκαμα ἀπόφασιν ν' ἀναχωρήσω διὰ τὴν Ὕδραν. Ἡτοιμάσθην καθ' ὅλα καὶ ἐπερίμενα νὰ ἔλθῃ ὁ Γ. Κοκονέζης, ὡς μὲ εἶχεν ὑποσχεθῆ ὁ καπετὰν Γ. Σαχίνης, ὅπου ἦτο μὲ τὸ κουρβέτο.

Ἠθέλησα διὰ νὰ δοκιμάσω τὸν Κωλέττην, ἐπῆγα εἰς ἀντάμωσίν του, τοῦ ἐζήτησα ἓν ἀποδεικτικὸν διὰ νὰ μοῦ δώσῃ ἂν ἐφέρθην τιμίως εἰς τοὺς 18 μῆνας, τόσον μὲ τοὺς κατοίκους καθὼς καὶ περὶ τὰ χρέη μου, καὶ μὲ ἀπήντησεν, ὅτι «μήτε μοῦ δίδει, μήτε ἠμπορῶ νὰ ἀναχωρήσω».

Ἀγροικῶντας τὴν ἀχρείαν του ἀπάντησιν τοῦ εἶπον:

— Δὲν μοῦ ἔχεις πλέον ἀνάγκην; Θυμήσου ὅμως τὸ πέσιμον, ὅπου ἐγύρευσες νὰ μοῦ φιλήσῃς τοὺς πόδας, ὅπου εἶχες τὸ παλοῦκι, καὶ μήτε ἔχω ἀνάγκην τῆς ἀποδειξεώς σου καὶ ἂν ἠμπορέσῃς ἀλληκόντισέ με[1].

Εὐθὺς ἀνεχώρησα χωρὶς νὰ τοῦ ἀφήσω τὴν ὑγείαν. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν μὲ εἶχε προσκαλέσῃ ὁ Σαχίνης εἰς τὸ Κουρβέτο εἰς τὸ γεῦμα· ἐπήγαμεν καὶ τοῦ εἶπον τὰ διατρέξαντα καὶ τὸν ἀχάριστον· καὶ ἐγέλασε.

1 Ἐμπόδισέ με.

Τέλος ἤργησεν ὁ Κοκονέζης νὰ ἔλθῃ. Ἐναύλωσα ἓν Τζερνίκι Ἀτζαλιώτικο κάτοικος τῆς Μυκώνου, ἀναχωρήσαμεν· ξημέρωμα τῶν Βαϊφόρων, ἐπήγαμεν καὶ ἀράξαμεν εἰς Ἰκαρίαν, ἐκουλατσίσαμεν, ἐβγήκαμεν εἰς τὰ πανιὰ καὶ τὰ μεσάνυκτα ἐφθάσαμεν εἰς Μύκωνον δι' ἀνάπαυσιν τῆς φαμίλιας μου, ὡς ἔγγυος καὶ ζαλισμένη ἐκ τῆς θαλάσσης:

Ἦλθεν ὁ αὐτάδελφός μου Γ. Κριεζῆς, ὅπου αὐτοῦ εἶνε παντρεμένος· μᾶς ἔβγαλεν ἔξω τῆς οἰκίας του καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπεράσαμεν εἰς Σύραν. Ἐκεῖ ἐκάμαμεν καὶ τὴν ἀνάστασιν.

Ναυλόνοντας τὴν γολέταν τοῦ Ἀναγνώστη Τραμουντάνα, μᾶς ἐπῆγεν εἰς Ὕδραν.

ΚΡΙΘΑΡΑΣ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Ἀπεράσαντας 20 ἡμέραις ἀνεχώρησα διὰ Ναύπλιον. Ἐπῆγα, ἐπαρουσιάσθην εἰς τὴν οἰκονομίαν, μὲ ἐδέχθησαν μὲ πολλὴν εὐγένειαν. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔστειλα ἓν βαρέλι κρασὶ μαῦρο τῆς Σάμου, ὅπου ἓν μοναστῆρι τὸ ἐβγάζει, ἀπὸ ὀκάδες περίπου τῶν 100 τοῦ κυρίου Ἀχαρίστου Κριθαρᾶ Κουτουμᾶ. Ἐπῆγα εἰς ἐπίσκεψίν του, ἔδωσα τὸ γράμμα, ὅπου ὁ συνεργάτης μου τοῦ ἔστελνεν γράφοντάς του, ὅτι τοῦ παγαίνω καὶ τὸ ἀσίμι, ὅπου εἶχε γράψῃ. Ἐγὼ δι' ἀνάγκας μου πολλὰς τὸ ἐπούλησα εἰς Σύραν, τοῦ εἶπον τοῦ κυρίου καὶ εὐθὺς βλέπω καὶ στιφογυρίζει τὴν μούρην· ἐκατάλαβα, ὅτι ἐπειράχθη. Τί μοῦ κατορθόνει ὁ κλέπτης; Διὰ νὰ μὲ τυραννήσῃ μὲ προσκαλεῖ νὰ δώσω λογαριασμὸν καὶ ποῦ κατάστιχα μαζί μου, ὅπου τὰ παραδωσα τοῦ διαδόχου μου; Τέλος εἶπε τοῦ γραμματέως Σπάθη καὶ μοῦ ἔβγαλεν ἕνα λογαριασμόν, ὅπου νὰ χρεωστῶ ἀπὸ γρ. 3,000.

Καὶ ὡς εἶπα, ὅπου εἶχον ἀπ' ἔξω φύλακας καὶ ἐπλήρονα καὶ ἐμάνθανα περὶ τῶν κουτραμπάδων, καὶ ὅσα λέγω περὶ τοῦ Κωλέττου διὰ τοὺς στρατιώτας του, καθὼς τοῦ τὸ εἶπα καὶ τοῦ ποτὲ Τζούνη, ὁ ὁποῖος μὲ ὑπεσχέθη, ὅτι «τὰ ἔξοδα, ὅπου κάμνεις θέλει σὲ γνωρισθοῦν, ὅτι δὲν τὰ κάμνεις διὰ ὄφελός σου» καὶ ἐξὸν ἄλλα ἔξοδα, ὅπου ἔκαμνα διὰ τοὺς ὑπαλλήλους μου, ὅπου ἐρχόντουσαν ἀπὸ ὥρας 12 καὶ 8 καὶ ἑκατοικοῦσαν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἀπὸ 4 καὶ 5 ἡμέρας ἀπὸ κακοκαιρίαις τοῦ χειμῶνος.

Τοῦ εἶπον ὅλα τὰ συμβάντα τοῦ κυρίου Κριθαρᾶ καὶ ποῦ φωνὴ καὶ ποῦ ἀκρόασιν, ὅλῳ τὸ ὕστερον, μὲ ἐφοβέρισε διὰ τὴν φυλακήν· τοῦ εἶπον ὅσα ἠμπόρεσα. Φεύγοντας ἐπῆγα εἰς ἀντάμωσιν τοῦ Τζούνη καὶ τοῦ εἶπον ὅσα μὲ εἶχεν ὑποσχεθῆ διὰ ὅσα ἔκαμα, ὁ ὁποῖος εὐθὺς σηκόνεται, τρέχει εἰς τὴν οἰκονομίαν, τοὺς εἶπεν ὅσα ἐτρέξαν εἰς τὸν ἐρχομόν του, καὶ ποῦ νὰ ἀκούσῃ ὁ Κριθαρᾶς.

Ἐστρεψε μὲ πέρνει, πηγαίνομεν εἰς τὸν Καποδίστριαν τὴν ὥραν ὅπου ἔβγαινε μὲ τὰ παράσημά του εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ναυάρ-

χου τῶν Ντελινίων[1] Ἄγγλου, ὅπου ἦτον ἀγκυροβολημένοι εἰς Ναύπλιον. Τοῦ εἶπον.

— Ἐξοχώτατε, παρακαλῶ νὰ σοῦ ὁμιλήσω.

Εὐθὺς ἔτρεξε, μὲ ἔμβασεν εἰς τὴν καμαρά του. τοῦ εἶπον ὅσα ὁ κύριος Κριθαρᾶς μὲ ἀδικεῖ καὶ φοβέριταις, καθὼς καὶ ὁ ἴδιος Τζούνης τοῦ ὡμίλησε. Μοῦ ἀποκρίνεται.

— Κύριε Κριεζῆ, ἐγὼ μήτε ἐφυλάκισα μήτε θέλω φυλακίσῃ, μάλιστα Ὕδραῖον, ὅπου ἐδούλευσε πιστά.

Τέλος τζὸρ ζορινὰ μὲ ἐπῆραν ὁμολογίαν. Τοῦ εἶπον εἰς τὴν ἀναχώρησίν μου.

— Βρὲ Κουντουμᾶ, ὅπου ὡς ἐπροχθὲς ἔτρωγες κριθάρι καὶ τώρα μοῦ ἔγινες εὐγενὴς ἀπὸ τὰ κλεψιμέικα τοῦ ἔθνους; *ἰσαλά*[2] καμμίαν φορὰν, ἂν δὲν σοῦ κόψω τὴν μύτην καὶ τὸ αὐτί...

Καὶ ἔτσι ἀνεχώρησα διὰ τὴν Ὕδραν καὶ ἐστάθην ἕνα δύο μῆνας ἄνεργος.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Ἐσυστήθησαν τὰ δικαστήρια τότες ἀνεχώρησα διὰ τὴν Μύκωνον, ὅπου ἦτο τὸ πρωτοδικεῖον· εἶχα μίαν διαφορὰν μετὰ τοῦ κυρίου Π. Κορδία, παραγυιοῦ τοῦ σπιτιοῦ μας, ἀπὸ μερικὰ γιουλιαλιά, ὅπου μὲ εἶχαν δώσῃ, εἰς τὸ ἔτος 15, νὰ τὰ πουλήσω εἰς Τριέστιον, τὰ ὁποῖα τοῦ τὰ ἐξέκαμα εἰς Βενετίαν εἰς τὸ 16 ἔτος. Τὰ ἔκαμα ἀλάϊ[3] μὲ ροζόλια, ὅπου ἔκοψαν περιπλέον τάλαρα 390· καὶ ἐκέρδισα καὶ ἐβγῆκεν ἡ ἀπόφασις διὰ νὰ μοῦ μετρήσῃ μὲ τὸν τόκον τους τάληρα 600 νὰ πάρω πρῶτον ὅρκον, ἂν τῷ ὄντι εἶχον δώσῃ τὰ περιπλέον· καὶ τὸ ἐδέχθη. Καὶ τὴν ἡμέραν, ὅπου ἐσυνάχθησαν ὁ πρόεδρος Πλατίκας καὶ γραμματεὺς Μπενάκης καὶ ἕτεροι ἀνακριταί, εἶχον συνήγορόν μου τὸν Ἀθανάσιον Πετσάλην καὶ ὁ κατηγαρο Κορδιὰς δὲν ἐδέχθη τὴν ὁρκοδοσίαν μου ἀλλ' ἔκαμεν ἄπελλο διὰ τὸ ἐφετεῖον. Ἔκαμα καὶ ἐγὼ ἄπελλο διὰ 6—7 βαρέλια πυρίτιδα, ὅπου μὲ τὴν ἔρριψε κάτω τὸ δικαστήριον, ὅπου εἰς τὸ ἔτος 24 τοῦ τὰ εἶχα ὑπάγῃ διὰ νὰ μοῦ τὰ φυλάξῃ εἰς τὸ Προξενεῖον, ὅπου εἶχε, καὶ διὰ νὰ ἠμπορέσῃ καὶ νὰ πωλήσῃ.

Ἔτυχεν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις νὰ ἐπερνοῦσεν ἡ Φλότα ἡ Ἀλιτζερίνικη διὰ τὸ Λεβάντε, νὰ εὕρῃ τὸν Τοπάλη σιμὰ τῆς Μυκώνου ἀπὸ σουταβέντου. Ἐχρειάσθησαν οἱ προϋχοντες τὴν νήσου πυρίτιδα, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπαζάρευσα ἓν βαρέλιον μὲ φουσέκια, πρὸς γρ. 3 τὸν ντεστέ, μὲ τὸν κύριον Βερούλαν, οἱ ὁποῖοι παρακαλῶντάς με μὲ ἐσύστησαν καὶ ἀρχηγὸν ἐπάνω τῶν πολιτῶν καὶ μερικῶν στρατιωτῶν, ὅπου εἰς Τῆνον ἔγραψαν καὶ ἦλθον, καὶ διὰ τὴν παρακάλεσίν τους τὸ ἐδέχθην καὶ ἐκινήσαμε διὰ τὸ σουταβέντο.

Εὐθὺς ἤρχισα, ἔβαλα ὅλα εἰς τάξιν, ἠρχίσαμε νὰ ἀνάψωμε περίπου τῶν 2500 φανοὺς ὁλονυκτῆς, ἕως εἰς τὰ ξημερώματα· οἱ Ἀλητζερῖνοι ἔτυχον νὰ εἶχαν πιάσῃ δύο τρία καΐκια Σαμιώτικα μὲ φορτίον ρακιὰ καὶ κρασιὰ καὶ ἔπεσαν εἰς μέθην καὶ ἤρχισαν νὰ ἐμβαρκάρωνται εἰς ταῖς μεγάλαις βάρκαις καὶ ἤρχοντο διὰ νὰ πατήσουν τὴν στερεάν. Ἐστάθημεν ἀπὸ κάβους εἰς κάβον ντουφεκίζοντάς τους, δὲν τοὺς ἀφήναμε νὰ σιμώσουν.

Τέλος μία βάρκα πλέον μέθυσοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐσίμωσαν εἰς τὴν στερεάν, ἐβγῆκαν ἔξω πολεμῶντάς μας. οἱ δὲ ἄλλοι ἀνήχθησαν τὸ πέλαγος· καὶ ἐβγῆκαν ἕως 30 Ἀλιτζερῖνοι, τοὺς ὁποίους τοὺς ἐκλείσαμεν εἰς ἓν σπήλαιον, ὥρμησαν μερικοὶ μὲ τὰ ζίφη τῶν χειρῶν καὶ ἐπῆραν 4 κεφαλάς· ὁ πρῶτος τῶν Μυκώνων Ὅρκος τὸ ἐπώνυμόν του, μὲ ἄλλους. Οἱ δὲ ἐναπολειθέντες ἐμβαρκαρίσθησαν καὶ ἔφυγον εἰς τὰ πλοῖά των. Ἤρχισε καὶ ἡ Φλότα πρὸς τὸ κεντὶ καὶ ἀνεχώρησαν καὶ ἔτσι ἔμειναν ἐλεύθεροι οἱ Μυκῶνιοι. Ἐπέρασαν εἰς Τῆνον καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐμβαρκαρίσθησαν καὶ ὁ Ὅρκος μὲ ἄλλους ἦλθον εἰς Τῆνον περιφέροντες τὰς κεφαλὰς καὶ ἐμάζοναν μπαξίσια.

Τέλος ἐστάθην... ἤμην περὶ πυρίτιδος, ὡς ἄνω. Διὰ τὴν ὁποίαν πυρίτιδα εἰς τὸ ἔτος 27, ὅπου εἴμασθεν εἰς τὴν Ἀξιὰ μὲ 18 πλοῖα σταλθεὶς ἀπὸ τὴν διοίκησιν, ἦτον ναύαρχος ὁ πενθερός μου Λ. Λαλεχός, ὅπου οἱ Ἀξιώταις εἶχον ὑβρίσῃ τοὺς ἁρμοστάς· ἐπήγαμεν διὰ νὰ συλλάβωμεν τοὺς προταιτίους καὶ νὰ μᾶς δώσουν καὶ προδιζιόναις κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς διοικήσεως, καθὼς καὶ τοὺς τὰς ἐπήραμε.

Μανθάνοντας ὁ Κορδίας τὸν εἰς Ἀξίαν ἐρχομόν μου μὲ γράφει διὰ ὅσα ἔτρεξαν, ὅπου οἱ κλέπται τοῦ ἔσπασαν τὸ μαγαζὶ καὶ τοῦ ἀφῆρεσαν τὴν πυρίτιδά μου. Τοῦ ἀπήντησα λέγοντάς του, ὅτι ἐγὼ δὲν γνωρίζω ὅσα μοῦ γράφει, καὶ ὅτι γνωρίζω τὴν Ἀγγλικὴν σημαίαν καὶ ἄλλα.

Ο ΜΠΑΚΛΑΒΑΣ ΤΟΥ ΚΟΝΤΕ ΘΕΟΤΟΚΗ

Ἔτυχε νὰ μεταθέσουν τὸν Πλατίκαν ἀπὸ τὸ δικαστήριον στέλνοντας τὸν Κόντε Θεοτόκη καὶ Ἀσιμάκην ἀνεψιὸν τοῦ Κωλέττου.

Ἔτυχε νὰ ἦτον καὶ ἕνας δεσπότης Κύπριος μουσαφίρης. Ἐλειτούργησεν εἰς τὴν Παναγίαν....., ὅπου καὶ ἔδωσαν τὸν ὅρκον τοῦ Θεοτόκη καὶ Ἀσιμάκη, νὰ μὴν φιλοδωροῦνται ἀπὸ τοὺς κρίναντας, ὡς οἱ νόμοι ἀπαγορεύουν.

Ἤρχισαν τὰς ἐργασίας των· ἐκινήσαμεν καὶ ἡμεῖς τὴν δίκην καὶ μία τῶν ἡμερῶν, δύο ὥρας τῆς νυκτὸς, μὲ καθαρὰν σελήνην, ἤμην εἰς περίπατον πρὸς τὸ μέρος τοῦ Λαζαρέτου καὶ εἰς τὴν ἐπιστροφήν μου ἔτυχε νὰ ἀπαντήσω τὸν δοῦλον τοῦ Κορδία μὲ ἓν μακρὺ πιάτο κλεισμένο, μὲ ἓν πεσκήρι, ἡ ἄκραις μὲ χρυσάφι κεντημένον. Σιμόνω κοντὰ τοῦ δούλου· ἐπειδὴ ὁ δοῦλος γνώριμός μου, τοῦ ἀνοιξα μέρος, εἶδον καὶ ἦτον γεμάτο ἀπὸ ὡραῖον μπακλαβᾶν. Εἶχεν εἰς χεῖρας καὶ ἓν μπουκάλιον ρόμι μὲ μαῦρον κερὶ τῆς Ἱσπανίας· ὅτι ὁ Κορδίας ἐβαστοῦσε λύπην, εἶχε ταῖς τάπαις μαύραις.

Ἐρωτῶ τὸν δοῦλον: ποῦ τὸ πηγαίνει, μὲ λέγει: τοῦ Κόντη. Ἤρχισα νὰ τοῦ τὰ πάρω διὰ νὰ τοῦ τὰ πήγαινα μόνος μου καὶ πάλιν τὸν ἄφησα. Ἔφυγεν ὁ δοῦλος, τὸν ἐπερίμενα ὥστε ὅπου ἔφυγε. Τὸν ἐρωτῶ τὸν δοῦλον ἂν τὸ ἐδέχθη ἢ ὄχι.

— Μάλιστα μὲ μεγάλην προθυμίαν καὶ εὐχαρίστησιν καὶ ἔφαγε καὶ ἔμπρός μου δύο κομμάτια, τὸ δὲ πιάτο τὸ ἔβαλεν ὁ δοῦλος εἰς ντουλάπι.

Λέγοντάς μου ὁ δοῦλος καὶ σὲ ποῖο ντουλάπι τὸ ἔβαλεν, ἀνεχώρησα διὰ τὴν κατοικίαν μου.

Εἶχεν ἀρχίσῃ ἡ διχόνοια· ὁ Κουντουριώτης μὲ τὸν Καποδίστριαν. Εἶχον εἰς Ὕδραν τὸν *Ἀπόλλωνα* τοῦ Πολυζωΐδη, ὅπου ἔβγαζε τὰς ἐφημερίδας καὶ εἶχαν ἀρχίσῃ ὅλα τὰ νησιὰ καὶ ἐσυνάζονταν ἀπὸ κάθε νησὶ καὶ πληρεξούσιοι. Καὶ τὸ πρωΐ ξημέρωμα ἐπῆγα εἰς τὸν κύριον ἀφωρισμένον Κόντε, διὰ νὰ τοῦ ὁμιλήσω περὶ τῆς ὑποθέσεώς μου, ὅπου νὰ κυτταζῇ τὴν δικαιοσύνην, νὰ μὴ μοῦ ρίψουν τὴν κρίσιν μου κάτω. Καὶ ἐπάνω εἰς ὁμιλίαν τοῦ εἶπον καὶ διὰ τὸν μπακλαβᾶν καὶ ἤρχισε νὰ μοῦ κάμνῃ ὅρκους φρικτούς.

Καὶ διὰ νὰ τὸν ἀποδείξω, ὅτι εἶχε τὸν Σατανᾶ μέσα του, καὶ ὄχι τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, ἐσηκώθην λέγοντάς του νὰ τοῦ τὸν φέρω.

Τρέχω πρὸς τὸ μέρος τοῦ ντολαπίου μὲ φωνάζει.

— Ἔ! τί ζητεῖς εἰς τὸ ντουλάπι μου; Τοῦ λέγω.

— Διὰ νὰ σοῦ δείξω, ὅτι δὲν εἶμαι καὶ ἐγὼ κατεργάρης.

Ἀνοίγω τὸ ντουλάπι. τοῦ τὰ παρουσιάζω· ὁ ὁποῖος ἦλθε καὶ ἐχάθη ἡ ὄψις του, λέγοντάς με.

— Ἔσφαλα.

Τοῦρκος ἦτο νὰ τὸν συγχωρήσω;

Τέτοια ἔκαμναν οἱ δικασταί.

Τοῦ κυρίου Ἀσιμάκη εἶχον ὑπάγῃ δύο ἀρνιὰ καὶ δύο τυροβολιαῖς· ἐπῆγα καὶ εἶπον καὶ τοῦ ἰδίου διὰ ὅσα τοῦ ἐπρετεντέριζαν καὶ ἔτσι ἀνεχώρησα.....

[Ἕπεται τὸ τέλος].

HENRY GREVILLE

ΑΙ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΡΑΪΣΑΣ

(Μυθιστορία.)

(Συνέχεια ἴδε φύλλον 21-26).

— Δικαιοσύνην. Ἔχει καλῶς ἐπανέλαβεν ἡ κόμησσα Γκρέτσκυ· ἀλλὰ τί ἐννοεῖτε διὰ τῆς λέξεως «Δικαιοσύνη»;

— Τὴν τιμωρίαν τῆς ἀτιμίας... ἀπεκρίθη ἡ Ραϊσὰ ἤρεμος.

— Καὶ δι' ὑμᾶς βεβαίως ἔχετε ἀπαιτήσιν τινά; εἶνε καὶ λογικώτατον τοῦτο· τί ζητεῖτε;

— Τίποτε, ἀπήντησεν ἡ Ραϊσά, ἀπολύτως τίποτε.

Ἡ κόμησσα τὴν παρετήρησε μετὰ προσοχῆς. Ἡ ἀπάντησις τῇ ἐφάνη τόσον ἀπίθανος, ὥστε, νομίζουσα ὅτι δὲν ἤκουσε καλῶς, ἐπανέλαβε:

— Τίποτε; ἀλλὰ πρὸ μικροῦ ἐλέγετε, ὅτι δὲν θὰ εὑρίσκετε πλέον μαθητρίας....

— Τοῦτο εἶνε ἀτύχημα, ἀτύχημα ἀνεπανόρθωτον· ἡ κοινωνία δὲν μεταβάλλεται.

— Ἀλλά, ἐξηκολούθησεν ἡ κόμησσα ἔκπληκτος, πῶς θὰ ζήσητε;

— Ὅταν μᾶς ἀποδοθῇ τὸ δίκαιον, θὰ φύγωμεν ἐκ Πετρουπόλεως· ἴσως ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπιτρέψῃ, νὰ μεταβάλωμεν ὄνομα. Θὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν· ἐκεῖ δέ, οὖσα ἄγνωστος, θὰ εὕρω ἀσχολίαν τινά...

— Ἐν οἰκογενείᾳ;

Ἡ Ραϊσὰ ἤγειρε τὴν κεφαλὴν μετά τινος ἀγανακτήσεως.

— Ὄχι, κυρία, ποῦ θ' ἀπαντήσω ἐντίμους ἀνθρώπους; θὰ ἐπιδοθῶ εἰς τὴν ραπτικήν, εἰς κεντήματα... Ὁ πατήρ μου ἔχει μικράν τινα σύνταξιν.

Ἡ κόμησσα ἐσίγησεν ἐπὶ μικρόν. Ὁ γέρων Πορῷφ παρετήρει τὴν θυγατέρα του μετὰ βλέμματος δηλοῦντος πόσον ἡ εὐκρίνεια καὶ ἡ ἁπλότης τῶν ἀπαντήσεών της τῷ προὐξένουν προφανῆ εὐχαρίστησιν.

— Ἀλλὰ, πρὶν ἢ ἐπέλθῃ τὸ θλιβερὸν τοῦτο συμβάν, εἶπεν ἡ κυρία Γκρέτσκυ, εἴχετε πρὸ ὑμῶν, δεσποινίς, ἀνοικτὸν στάδιον, εἴχετε πόρον ζωῆς, ἠδύνασθε νὰ ὑπανδρευθῆτε... ἐνῷ σήμερον βλέπετε καὶ σεῖς αὐτὴ τὰς περικυκλούσας ὑμᾶς δυσχερείας· δὲν θὰ ἦτο ἄρα προτιμώτερον νὰ παραδεχθῆτε ἀποζημίωσίν τινα χρηματικὴν διὰ τὴν βλάβην τῶν συμφερόντων σας;

— Τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀτιμώσεως; Ὄχι, κυρία, δὲν τὸ παραδεχόμεθα! εἶπεν ἡ Ραϊσὰ μεθ' ὁρμῆς μόλις συγκρατουμένης. Τὸ ὡρκίσθημεν ἤδη.

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω, ἀπήντησεν ἡ κόμησσα, ὅτι ὑπάρχει μεγίστη διαφορὰ μεταξὺ προσφορᾶς γιγνομένης μυστηριωδῶς, ὅπως ἐξαγορασθῇ ἡ σιωπή σας, καὶ ἀποζημιώσεων ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου... ἐνὶ λόγῳ, ὑπὸ ἀνωτέρας διαταγῆς,

Ἡ Ραϊσὰ ἐκίνησεν ἀρνητικῶς τὴν κεφαλήν.

— Δὲν θέλω χρήματα, κυρία μου, εἶπε, θέλω τὴν τιμωρίαν ἐκείνων, οἵτινες συνέτριψαν τὸ μέλλον μου.

Ἡ κόμησσα σκεφθεῖσα ἐπὶ μικρὸν, εἶπε τέλος.

— Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν ἀπαιτεῖτε ἢ τὴν δικαιοσύνην, θὰ προσπαθήσωμεν νὰ τὴν λάβητε.

Δάκρυα χαρᾶς ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Πορῷφ, καὶ ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς εὐγνωμοσύνης του, ἠσπάσθη τὴν χεῖρα τῆς προστατίδος του· εἶτα, ὅλος συγκεκινημένος, ἐκαθέσθη ἐκ νέου χωρὶς οὐδὲ λέξιν νὰ προφέρῃ.

— Ἀλλά, ἐξηκολούθησεν, ἐσκέφθητε ποία θὰ εἶνε ἴσως ἡ τιμωρία ἐκείνη; Πρὸ τοῦ δικαστηρίου σχετικῶς θὰ ἦτο ἐλαχίστη· λέγω σχετικῶς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς προσβολῆς. Ὁ Αὐτοκράτωρ ὅμως, πρὸς ὃν θὰ μεταβιβάσω τὴν αἴτησίν σας, δύναται πιθανῶς νὰ διατάξῃ αὐτὴν αὐστηρὰν ὑπὲρ τὸ δέον. Οὐδεὶς ἠμπορεῖ νὰ προίδῃ ποία θὰ εἶνε ἡ ἀπόφασίς του· δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ τοὺς βαθμούς, τὴν περιουσίαν ἢ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐνόχων. Ἐσκέφθητε τοῦτο;

— Ἀλλ' ἐκεῖνοι, κυρία, ἐφώνησεν ἡ Ραϊσά, ἐγειρομένη κάτωχρος ἐξ ἀγανακτήσεως καὶ τρέμουσα ἐξ ὀργῆς, ἐκεῖνοι ἐσκέφθησαν τὴν ἀπώλειαν, ἣν ὑριστάμην ἐγώ, ἥτις ἕως τότε ἔζων πλησίον τῶν γονέων μου, ἀσχολουμένη μόνον εἰς τὰς σπουδάς μου καὶ τὰ καθήκοντά μου;... Ἐσκέφθησαν τὴν πικρὰν καὶ ἀλησμόνητον ἀνάμνησιν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης στιγμῆς, τὴν ἀνεξάλειπτον προσβολήν, ἥτις θὰ ἦτο τὸ στίγμα τῆς ζωῆς μου; Εἰς ἐμέ, ἥτις οὐδέποτε ἐγνώριζον τὸ κακόν, ἐνεκόλαψαν κηλίδα, ἥτις ρυπαίνει καὶ αὐτὰς ἔτι τὰς ἀγοτέρας σκέψεις μου! Κατέστρεψαν τὴν ὑπόληψίν μου, κατεδίκασαν εἰς τὴν πενίαν τὸν γέροντα πατέρα μου, ὃν ἠδυνάμην διὰ τῆς ἐργασίας μου νὰ συντηρήσω! Συνέτριψαν τὸν βίον μου· οὐδέποτε θὰ εἶμαι σύζυγος, οὐδέποτε θὰ εἶμαι μήτηρ, θ' ἀποθάνω μόνη καὶ ἄνευ οἰκογενείας· οἱ ἄθλιοι! Ἐφόνευσαν τὴν μητέρα μου, θανοῦσαν ἕνεκα τοῦ αἴσχους μου, καὶ αὐτοὺς θέλετε νὰ εὐσπλαχνισθῶ; Ἀ! κυρία, ἐὰν δὲν συμφωνεῖτε, ὅτι ὠφείλω νὰ ζητήσω δικαιοσύνην καὶ νὰ αἰσθάνωμαι πρὸς αὐτοὺς ἄγριον μῖσος, δὲν ἠξίζε τὸν κόπον νὰ λάβητε ἐνδιαφέρον ὑπὲρ ἡμῶν!

Ἡ Ραϊσὰ ἵστατο πρὸ τῆς κομήσσης, μὲ ὀφθαλμοὺς ἐξακοντίζοντας φλόγας, παρειὰς λευκάς, χείλη τρέμοντα, παρομοία, ἐν τῇ πενθίμῳ περιβολῇ της, πρὸς αὐτὴν τὴν Νέμεσιν. Ὁ πατὴρ ὄρθιος, παρετήρει μετὰ σεβασμοῦ τὸ οὕτω σκληρῶς προσβληθὲν τέκνον του. Οὐδέποτε ἡ Ραϊσὰ εἶχεν ἐκδηλώσῃ οὕτω τὰ μύχια αἰσθήματά της. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἐγκλήματος ἀπέκρυψε πάντοτε πᾶν ὅ,τι ἠσθάνετο, ἀφίνουσα τὸν πατέρα της νὰ ἐνεργῇ, ἐπιδοκιμάζουσα καὶ ἐνθαρρύνουσα αὐτὸν διὰ τῆς παρουσίας της, ἀλλὰ χωρὶς λέξιν νὰ εἴπῃ ἐπὶ τῆς ψυχικῆς της καταστάσεως. Δι' αὐτόν, ὅπως καὶ διὰ τὴν κόμησσαν οἱ λόγοι τῆς νεανίδος ἀπεκάλυπτον ζωὴν ὁλόκληρον μαρτυρίου, ἣν ἀμυδρῶς μόλις εἶχον διδῆ.

Ἡ κόμησσα συγκεκινημένη ἥρπασε τὴν Ραϊσὰν ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ σύρουσα αὐτὴν πρὸς τὰς ἀγκάλας της, ἔθεσε μητρικὸν ἀσπασμὸν ἐπὶ τοῦ ἀγνοῦ μετώπου τοῦ τρυφεροῦ θύματος.

— Τοῦτο εἶνε, κόρη μου, ἡ ἔκφρασις τῆς συμπαθείας τιμίας γυναικός. Αἱ μητέρες ὅλαι ὀφείλουν νὰ σᾶς ὑπερασπισθῶσι, διότι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐὰν ἡ τιμὴ τῶν νεανίδων δὲν προστατεύεται καὶ ἱκανοποιεῖται, αἱ καταστρεπτικαὶ τρέλλαι τῶν ἀνδρῶν δὲν θὰ ἔχωσι πλέον ὅρια. Ἔχετε πεποίθησιν εἰς ἐμέ. Ἡ ὑπόθεσίς σας θὰ δικασθῇ ἐνώπιον ἀνωτάτου δικαστηρίου, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι θὰ σᾶς ἀποδοθῇ δικαιοσύνη.

Ὁ πατὴρ καὶ ἡ κόρη ὑπέκλινον πρὸ τῆς προστατίδος των, ἥτις ἐγερθεῖσα, μετὰ πλειοτέρας ἔτι φιλοφροσύνης προσέθεσεν:

— Εἰπῆτε τί θέλετε, εἰς τί δύναμαι νὰ σᾶς χρησιμεύσω; μὴ ἔχετε ἀνάγκην χρηματικῆς τινος εὐκολίας.

Ὁ Πορῷφ ἀπεποιήθη διὰ νεύματος.

— Συντηρούμεθα μὲ ὅ,τι ἔχομεν, εἶπεν, εὐχαριστοῦμεν.

Ἡτοιμάζετο νὰ ἀπέλθῃ μετὰ τῆς θυγατρός του, ὅτε ἡ κόμησσα, ἀποτεινομένη πρὸς τὴν Ραϊσάν, ἠρώτησε:

— Θὰ ἠδύνασθε νὰ τοὺς ἀναγνωρίσητε;

— Δὲν εἶμαι βεβαία, ἀπεκρίθη αὕτη. Ἤδη ἀρκετὰ ἀνεζήτησα....

— Ἐξακολουθήσατε ζητοῦσα πάντοτε, εἶπεν ἡ κόμησσα, καλὴν ἀντάμωσιν!

Καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐνῷ ὁ Πορῷφ καὶ ἡ κόρη του κατήρχοντο τὴν κλίμακα.

Καθ' ἣν στιγμὴν εὑρίσκοντο ἐπὶ τῆς φλιᾶς, νεανίας, κεκαλυμμένος μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν διὰ τῆς διφθέρας του, κατέβη ταχέως ἐξ ἑλκήθρου σταμάτησαντος πρὸ τῆς θύρας. Συναντῶν συνήθως φίλους μεταξὺ τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς θείας του, ὁ Βαλέριος Γκρέτσκυ, ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν ἀπερχομένων· εἰς τὴν θέαν τῆς Ραϊσᾶς ἀκούσιον ρῖγος διέδραμε τὸ σῶμά του, ἐκείνη δέ, ἕνεκα τῆς στολῆς τὸν παρετήρησεν. Εἶδεν ἐν τοῖς ὄμμασι τοῦ νέου ἀνησυχίαν τινά; Ἐμάντευσε τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου του, μεθ' ὅλον τὸ ἐκ κάστορος περιτραχήλιον; Ἐρρίγησεν ἐπίσης καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος.

Ὁ Γκρέτσκυ ἀπεφάσισε τέλος νὰ ἀναβῇ τὰς ἐκ μαρμάρου τρεῖς βαθμίδας καὶ νὰ διέλθῃ ἔμπροσθέν της. Ὁ θυρωρὸς ἤνοιγεν ἤδη τὴν ὑελίνην θύραν πρὸς ὑποδοχήν του· εἰσῆλθε καὶ ἡ μεγάλη θύρα ἐκλείσθη ὄπισθέν του.

— Πατέρα, εἶπεν ἡ Ραϊσὰ χαμηλοφώνως, θέτουσα τὴν χεῖρά της ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ γέροντος, πατέρα, εἶνε εἷς ἐκ τῶν τριῶν.

— Ὁ ἀξιωματικὸς αὐτός;

— Ναί, εἶμαι βεβαία.

Ὁ Πορῷφ ἐπιστρέψας ἠρώτησε τὸν θυρωρὸν ἀφελῶς:

— Ποῖος εἶνε ὁ ὡραῖος ἀξιωματικὸς ὁ ὁποῖος τώρα εἰσῆλθεν;

— Εἶνε ὁ ἀνεψιὸς τῆς κομήσσης, ὁ κόμης Βαλέριος Γκρέτσκυ, ἀπήντησεν ὁ θυρωρὸς μετὰ στόμφου.

Ὁ Πορῷφ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν κόρην του.

— Εἶνε ὁ ἀνεψιὸς τῆς κομήσσης, εἶπεν.

Ἡ Ραϊσὰ ἐδίστασεν ἐπὶ μικρόν.

— Δὲν πρέπει νὰ τῇ τὸ εἴπωμεν: εἶπε τέλος· πηγαίνομεν· θὰ τὸν συναντήσωμεν πάλιν.

ΙΔ'

Ὁ Βαλέριος εἰσῆλθε παρὰ τῇ θείᾳ του

---

1. Δικρότων.

2. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ. 3 Ἀνταλλαγήν.

Μετὰ δὲ τὰς συνήθεις φιλοφρονήσεις.

— Ποῖοι ἦσαν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ἠρώτησεν, οἵτινες ἐξήρχοντο τώρα, μία γυνὴ πενθηφοροῦσα καὶ ἕνα γεροντάκι;

Εὐτυχῶς ἡ κόμησσα ἐνεθυμήθη, ὅτι οἱ ἔνοχοι ἀνῆκον εἰς τὸ τάγμα τοῦ ἀνεψιοῦ της καὶ ὅτι ὡς συνάδελφος, θὰ ἐθεώρει καθῆκόν του νὰ τὴν ἐμποδίσῃ, ἐὰν τὸ σχέδιόν της τῷ ἐγίνετο γνωστόν.

— Εἶνε πτωχοὶ ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους θέλω νὰ εὐεργετήσω. Γνωρίζεις ὅτι ἔχω ἀπείρους προστατευομένους, καθ' ἑκάστην παρουσιάζονται νέοι.

Ὁ Βαλέριος δὲν ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τοῦ εἴδους τῆς προστασίας, ἣν ἡ θεία του παρεῖχεν αὐτοῖς· ἄλλως, ἐκείνη δὲν ἐσυνείθιζε νὰ κρύπτῃ τὰ σχέδιά της καὶ νέαν δὲ σταυροφορίαν ἐὰν ἐσκόπευε ν' ἀναλάβῃ, θὰ ἀνεκοίνου αὐτήν. Ὁ νέος λοιπὸν ἐβεβαιώθη, ὅτι οὐδένα διέτρεχε κίνδυνον. Ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν παρηγορητικὴν ταύτην σκέψιν, ἡ ἐπίσκεψίς του ὑπῆρξε σύντομος καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἦτο μελαγχολικὸς καὶ ἀφῃρημένος.

Ἐπανεῖδε τὸν Ρεζὼφ εἰς τὸ σύνταγμα καὶ τῷ ἀνέφερε περὶ τῆς συναντήσεως τῆς πρωΐας.

— Εἶσαι βέβαιος ὅτι ἦτο ἐκείνη; ἠρώτησεν ὁ Ρεζώφ, ὅστις ἦτο μᾶλλον φιλύποπτος τῶν ἄλλων.

— Βέβαιος;... Εἰνέ τίς ποτε βέβαιος;

— Ὅταν ἔχῃ ἀποδείξεις, εἶνε! εἶπεν ὁ Ρεζώφ. Δὲν ἔχεις ἀποδείξεις, ἄρα δὲν εἶσαι βέβαιος. Ἀφοῦ ὅμως εἶνε ἀμφίβολον, περίγραψόν μοι ὀλίγον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο ὑποκείμενον· εἶνε ἀληθῶς παράδοξον πρᾶγμα! Εἴμεθα ἐκτεθειμένοι εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐν τούτοις δὲν δυνάμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν ἐκείνην, χάριν τῆς ὁποίας διατρέχομεν τοιούτους κινδύνους!

— Ἀστειεύεσαι πάντοτε! εἶπεν ὁ Βαλέριος μετά τινος δυσαρεσκείας. Ἐὰν τὴν εἶχες ἰδῇ καὶ σὺ ὅπως ἐγώ!...

— Ἀ! καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο ὁμολογῶ, ὅτι δὲν τὴν εἶδον ὅπως σύ! Ὁ καλότυχος! Ἐκεῖνος μόνος εἶχεν ὅλα τὰ κέρδη καὶ ἰδοὺ εἴμεθα τρεῖς τώρα οἱ τρέμοντες μᾶλλον... Ἔλα, λοιπόν, εἰπέ, ὁμολόγησον· εἶνε εὔμορφος, ἡ κατάκτησίς μας... ἢ μᾶλλον ἡ κατάκτησίς σου;

— Ἀγνοῶ ἂν εἶνε εὔμορφος τοῦτο μόνον γνωρίζω, ὅτι οἱ ὀφθαλμοί της μὲ ἐκεραύνωσαν!

— Διάβολε! Μὴ πρέπει νὰ λάβωμεν τὰ μέτρα μας; Ἐν μικρὸν ταξείδιον εἰς τὴν ἀλλοδαπήν... τί λέγεις;

— Πρὸ τῶν μεγάλων γυμνασίων τοῦ Μαΐου; Πῶς ἠδυνήθης νὰ φαντασθῇς τοῦτο; Οὐδέποτε ὁ συνταγματάρχης θὰ ἔδιδε τὴν συναίνεσίν του.

— Ἔχεις δίκαιον. Λοιπόν, εἰς τὴν τύχην! Προσπάθησον νὰ συνέλθῃς ὀλίγον.

Ὁ Γκρέτσκυ ἀπῆρχετο, ἀλλ' ὁ συνάδελφός του τὸν ἐσταμάτησεν.

— Ἔλα τὸ ἑσπέρας εἰς τῆς ἀδελφῆς μου «τῆς θεᾶς Ἀδίνας», ὡς λέγει ὁ στρατηγὸς Κλίν, ὅστις φανταζεται, ἀπαραλλάκτως ὅπως ἐγώ, ὅτι ὁμιλεῖ διὰ ποιητικῆς γλώσσης. Ἡ ἀδελφή μου εἶνε εἰς λαμπρὰς σχέσεις μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀστυνομίας· ἀλλὰ μὴ σκανδαλίζεσαι· ὅταν λέγω λαμπρὰς σχέσεις, ἐννοῶ μὲ τοῦτο, ὅτι τὸν κατέφερε νὰ γυρίζῃ περὶ τὸν δακτυλόν της οὕτω — καὶ περιέγραψε ἐν τῷ κενῷ διὰ τοῦ λειχανοῦ πλειοτέρους κύκλους — καὶ ὅτι τόσον τῷ ἀρέσκει ὥστε κολακεύεται, ὅπως ἡ γαλῆ, ἥτις παρατηρεῖ μετὰ ὀρέξεως τρυβλίον πλῆρες γάλακτος, εὑρισκόμενον ἐπὶ ὑψηλῆς τινος σανίδος. Ἔ, φίλε μου στρατηγέ, καὶ διὰ σὲ εἶνε πολὺ ὑψηλά· ἀλλὰ δὲν βλάπτει ἡ ἐλπίς· τοὐναντίον παρέχει καὶ αὐτὴ τέρψεις, ὅταν δὲν δύναταί της ν' ἀποκτήσῃ τὴν πραγματικότητα!

Ὁ Γκρέτσκυ ἐγέλασεν· ἐσκέφθη ἐν τούτοις, ὅτι ἐνίοτε ἡ γαλῆ πηδᾷ τόσον ἐπιδεξίως, ὥστε ἀνατρέπει τὸ ἀγγεῖον· ἀλλὰ καλῶς πράττων ἐφύλαξε δι' ἑαυτὸν τὴν σκέψιν του.

Μετέβη πράγματι τὸ ἑσπέρας παρὰ τῇ πριγκιπίσσῃ, ἥτις ἐδέχετο κατὰ πᾶσαν Δευτέραν μετὰ τὸ Ἰταλικὸν μελόδραμα· ἦτο μεταξὺ ἑνδεκάτης καὶ τρίτης ὥρας τῆς πρωΐας. Ἐδείπνουν, ἐχόρευον, ἀλλὰ καὶ ὁ ἔρως ἐλάμβανε σπουδαῖον μέρος εἰς τὰς ἑσπερίδας ταύτας· οἱ ζωηρότεροι νέοι τῆς σωματοφυλακῆς καὶ αἱ ὡραιότεραι κυρίαι τῆς ἀριστοκρατίας ἠρέσκοντο νὰ ἐπιψαύσωσι τὸν ἔρωτα καὶ τὸσκάνδαλον χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ σφάλωσι πραγματικῶς. Ἡ Ἀδίνα ἦτο ἀνωτέρα πάσης ὑποψίας, αἱ φίλαι καὶ οἱ φίλοι της ἐπίσης — καὶ παράδοξον πρᾶγμα ἀλλ' ἀληθέστατον — ἐν τῷ οἴκῳ ἐκείνῳ, ἐν ᾧ τόσον ἐλευθέρως ὡμίλουν, οὐδέποτε ὕποπτος πρᾶξις εἶχεν ἐκτελεσθῆ. Μόνον πλεῖστοι ἐκ τῶν ἐρωτολήπτων, ὅμοιοι πρὸς τὴν γαλῆν τοῦ Ρεζώφ, ἐλείχοντο παρατηροῦντες τὰ ὡραῖα ἀλλὰ πολὺ ὑψηλὰ τεθειμένα ἀγγεῖα τοῦ γάλακτος. Πιθανώτατον, ὅτι συνετρίβησάν τινα ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸ ἀναφέρει ἡ ἱστορία.

— Φαντάσου, Ἀδίνα, εἶπεν ὁ Ρεζὼφ σταματῶν τὴν ἀδελφήν του ἐνῷ διήρχετο μεταξὺ δύο θυρῶν, φαντάσου, ὅτι εἰς ἐξ ἡμῶν νομίζει, ὅτι ἀνεγνώρισε τὸ ἀθῶον θῦμα, ἐνθυμεῖσαι;

— Εἷς ἐξ ὑμῶν; Λοιπὸν δὲν εἶσαι σύ;

— Φεῦ! ὄχι! Δὲν τὴν γνωρίζω ἀρκούντως ἵνα τὴν ἀναγνωρίσω.

Εἰς τὸ ὑποκριτικὸν ὕφος τοῦ ἀδελφοῦ της ἡ πριγκίπισσα ἀπήντησε δι' ἀπαραμίλλου βλέμματος καὶ θίξασα διά τοῦ ριπιδίου τὴν χεῖρά του, εἶπεν: Ἀνόητε!

— Τίς εἶνε λοιπὸν ὁ εὐτυχὴς ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἀναγνωρίζῃ;

— Ὦ, τοῦτο, ἀδελφή μου, εἶνε τὸ μυστήριον τοῦ μυθιστορήματος, τοῦ δράματος! ἡ εὐλογία τῶν ζιφῶν, ὅλαι αἱ συγκινήσεις τῶν νέων μελοδραμάτων εἶνε κατώτεραι. Ἠμπορεῖς νὰ μὲ καταδικάσῃς εἰς θάνατον, ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ εἴπω!

Ὡμίλει μετὰ τόσης πομπῆς, ὥστε προσείλκυσε τὴν ζηλότυπον προσοχὴν τοῦ Κλίν, ὅστις στραφεὶς καὶ ἰδὼν ὅτι ἦτο ὁ ἀδελφός της ἐπανέφερεν εἰς τὴν θέσιν των τὰς ἀνορθωθείσας ὀρρῦς του καὶ ἐπλησίασε τὴν οὐρανίαν Ἀδίναν.

— Στρατηγέ, εἶπεν ἐξαίφνης ὁ Ρεζώφ, καταληφθεὶς ὑπὸ ἀπεριορίστου ἐπιθυμίας νὰ πράξῃ ἀνοησίαν τινά, ἠκούσατε νὰ γίνηται λόγος περί τινων ἐγκλημάτων, οἵτινες καταγγέλλουσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς, ἵνα κωλύσωσι τὰς ὑποψίας τῆς ἀστυνομίας.

Ὁ στρατηγὸς ἔνευσε διὰ τῆς κεφαλῆς ἀρνητικῶς, ἀλλ' ἡ πονηρία αὕτη τῷ ἐφαίνετο λίαν ἐπικίνδυνος.

— Ἔ, λοιπόν, στρατηγέ, ὑπάρχουσι, μὰ τὴν τιμήν μου, ὑπάρχουσι τοιοῦτοι ἄνθρωποι! Ἐγώ, λόγου χάριν, σᾶς παρακαλῶ τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ μὲ θέσητε ὑπὸ κράτησιν· πρέπει νὰ διέλθω τὴν νύκτα ἐν τῇ φυλακῇ, ἵνα ὑπεκφύγω τὸ θῦμα, ὅπερ μὲ καταδιώκει.

— Ἀληθῶς; εἶπεν ὁ στρατηγὸς μετ' ἐπιεικείας, βοηθῶν τὴν εὐφυᾶ ταύτην ἀστειότητα. Καὶ ποῖον εἶνε τὸ θῦμα τοῦτο;

— Μία γυνή, μία γυνή! ἐπανέλαβεν ὁ Ρεζὼφ μετὰ τόνου, ὅστις προὐκάλεσε τὸν καγχασμὸν πάντων τῶν περὶ αὐτόν. Στρατηγέ, σώσατέ με δι' αὐτὴν τὴν νύκτα! φοβοῦμαι, ὅτι θὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ.

— Εἶνε λοιπὸν κατάκτησις χοροῦ μετημφιεσμένων, εἶπεν ὁ Κλὶν μειδιῶν.

— Σχεδόν! Ἰδοὺ καὶ αὐτὸς ἐφώνησεν ὁ Ρεζὼφ μεθύσας ἐκ τῶν λόγων του, ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐγκλήματος εἶχε μεθύσῃ ἐκ τοῦ καμπανίτου, ἰδοὺ καὶ ὁ Γκρέτσκυ εἶνε καὶ οὗτος εἰς τὴν αὐτὴν μὲ ἐμὲ κατηγορίαν. Καταδιωκόμεθα ὑπὸ μιᾶς γυναικός!

Ὁ Γκρέτσκυ, κάτωχρος ἐκ τρόμου καὶ ὀργῆς, ὑπέστη μεθ' ὑπομονῆς τὰ πρὸς αὐτὸν διευθυνόμενα πύρινα βλέμματα· ἄλλως τε περὶ τοῦ Ρεζὼφ ἠσχολοῦντο μόνον. Ἐκεῖνος δὲ ... θὰ συνεπλήρου τὴν παράφρονα συνομιλίαν του, ἐὰν ἡ ἀδελφή του, φοβηθεῖσα ἐκ τῆς τόσης ἀπερισκεψίας, δὲν ἔσφιγγε τὸν βραχίονά του μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεώς της.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν πραγματικότητα ὁ Ρεζὼφ ἐξέβαλε μικρὰν κραυγήν.

— Τί σᾶς ἔλεγον, κύριοι καὶ κυρίαι; ἡ ἀδελφή μου μὲ τσιμπᾷ ἀσπλάγχνως! Πάντοτε αἱ γυναῖκες, αἱ γυναῖκες!

Τὸ δεῖπνον ἦτο ἕτοιμον· ἡ εὔθυμος ὁμήγυρις περιεκύκλωσε τὴν τράπεζαν καὶ τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας ἠλλαξε. Ὁ Γκρέτσκυ ἀναληφθείς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του, πλήρης ὀργῆς καὶ ἀνησυχίας.

Ἐνῷ εἰσήρχετο ἐν τῷ φωτιζομένῳ μόνον ὑπὸ μικρᾶς λυχνίας κοιτῶνι του, διέκρινε μέλαν σχῆμα, ὅπερ τῷ προὐξένησε ῥῖγος.

Ὠπισθοδρόμησεν ἀποτόμως, νομίζων ὅτι βλέπει τὴν Ραϊσάν· τὸ φάντασμα δὲν ἐκινεῖτο· ἐπανῆλθε μετ' ἄλλης λυχνίας· ἦτο νέα μηλωτή, ἣν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του εἶχον φέρει καὶ ἥτις ἐκρέματο εἰς γωνίαν τινά.

Καταρώμενος τὴν ἀνανδρίαν του, τὴν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρον καὶ ἑαυτὸν ὁ Βαλέριος Γκρέτσκυ κατεκλίθη, ἀπεκοιμήθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς καὶ ἔσχε φοβεροὺς ἐφιάλτας.

["Επεται συνέχεια.]

ΡΩΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΔΥΟ ΧΩΡΙΚΟΙ

(Μῦθος Κριλώφ.)

—Γειά σου, κουμπάρε Θοδωρῆ.—Γειά σου, καλὲ Νικόλα.
—Καὶ πῶς περᾷς; κουμπάρε μου, πολυαγαπημένε;
—Ἄχ! δὲν ἠξεύρεις φαίνεται τί ἔπαθα, καϋμένε ...
Τὸ σπίτι μου τὸ ἔκαψα καὶ τὰ καλά μου ὅλα.
Θαρρεῖς μ' ὠργίσθ' ἡ Μοῖρα!
καὶ ἀπό τότε, φίλε μου, τοὺς πέντε δρόμους πῆρα.
—Καλὲ τί λές; Πῶς ἔτυχε αὐτὴ ἡ δυστυχία;
—Νά, εἶχα τὰ Χριστούγεννα στό σπίτι εὐωχία,
κ' ἐπῆγα στ' ἄλογα τροφὴ μὲ τὸ κερὶ νὰ δώσω.
Ἀλήθεια, ὅτι ἤμουνα κάμποσο ζαλισμένος....
Πέφτει ὁ λύχνος· πρόφθασα ὁ ἴδιος νὰ γλυτώσω,
μὰ ὅλα πᾶνε, κ' ἔμεινα γυμνός, ἀφανισμένος.
Καὶ σύ;—Καλὲ δὲν μὲ θωρεῖς πῶς εἶμαι καμωμένος;
Ὀργίσθη ὁ Θεός κ' ἐμέ, κακὴ μ' εὗρῆκεν ὥρα,
καὶ βλέπεις, ὅτι βρίσκομαι δίχως ποδάρια τώρα.
Θαῦμα τὸ πῶς ἐγλύτωσα τὸ θεωρῶ μεγάλο!
Μιὰ ἐορτὴ κρασὶ κ' ἐγὼ κατέβηκα νὰ βγάλω.
Ἀλήθεια εἶχ' ἀπ' τὸ πρωτὸ ζαλάδα φοβερή,
κ' ἀπὸ τὸ φόβο τῆς φωτιᾶς ἔσβυσα τὸ κερί.
Ἐκεῖ μὲ σπρώχνει ὁ κειρασμός, κατρακυλῶ σωρός,
καὶ ἀπό τότε ἔμεινα, κουμπάρε, μισερός.
—Εἶν' ἐντροπή σας, φίλοι μου, νὰ λέτε παραμύθια·
τοὺς λέγει ὁ φίλος Στέφανος. Ἂν θέτε τὴν ἀλήθεια,
φταίετε σεῖς οἱ ἴδιοι· ἐγὼ δὲν ἀπορῶ,
τὸν ἕνα βλέποντας γυμνό, τὸν ἄλλο μισερό.
Ὁ μεθυσμένος ἠμπορεῖ νὰ πάθῃ περισσότερα.
Γι' αὐτὸν καὶ μὲ τὸ φῶς κακά, καὶ σκοτεινὰ χειρότερα.

Π. Α. ΑΞΙΩΤΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Ὁ σύλλογος τῶν ἐν Παρισίοις φοιτητῶν προσεκάλεσε τοὺς φοιτητὰς τοῦ Ἑλλ. Πανεπιστημίου εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς ἐγκαινιάσεως τῆς νέας Σορβόννης. — Ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῆς τῆς παρελθούσης Τετάρτης ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξελέξατο Μητροπολίτην Ἀθηνῶν τὸν σεβ. ἀρχιεπίσκοπον Κεφαλληνίας κ. Γερμανὸν Καλλιγᾶν, διὰ ψήφων τεσσάρων, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀργολίδος ἀρνηθέντος νὰ ψηφοφορήσῃ.— Χάλαζα μεγέθους καρύου καταπεσοῦσα ἐν Ἀγρινίῳ ἐπέφερε μεγίστην καταστροφὴν εἰς πάντα τὰ προϊόντα.—Κατὰ τηλεγράφημα τοῦ βασιλέως ἐξ Αἶξ-λε-Μπαίν, οἱ γάμοι τοῦ διαδόχου τελεσθήσονται ὁριστικῶς τῇ 15)27 προσεχοῦς Ὀκτωβρίου.—Χθὲς ὁ βασιλεὺς μετέβη εἰς Παρισίους πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Ἐκθέσεως.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Λέγεται, ὅτι ὁ διάδοχος τῆς Ἰταλίας θέλει προσεχῶς ἐπισκεφθῆ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν.—Ἡ σερβικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ καλέσῃ εἰς τὰ ὅπλα 30.000 ἐφέδρων τῆς τρίτης κατηγορίας.—Ἐνθουσιωδῶς ἐπανηγυρίσθη ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἑορτὴ τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς πτώσεως τῆς Βαστίλλης. — Ἡ Γαλλικὴ Γερουσία παρέπεμψεν ὁριστικῶς εἰς δίκην τοὺς κ. κ. Βουλανζέ, Διλλὲν καὶ Ροσφώρ, κατηγορουμένους ἐπὶ συνωμοσίᾳ πρὸς ἀνατροπὴν τῆς Δημοκρατίας. Ὁ Βουλανζὲ κατηγορεῖται καὶ ἐπὶ καταχρήσει χρημάτων.—Ἐν συνελεύσει τῶν συντηρητικῶν ὁ λόρδος Σώλσβαρυ διεκήρυξεν, ὅτι τὸ ἄριστον μέσον πρὸς διατήρησιν τῆς εἰρήνης εἶνε ἡ ὕπαρξις ἀγαθῶν σχέσεων μετὰ πάντων καὶ ἐξοπλισμὸς τέλειος. Ὡς πρὸς τὴν Κρήτην, εἶπεν, ὅτι αἱ τάσεις τῶν Κρητῶν, ὅπως ἀποσπασθῶσιν ἀπὸ τῆς Τουρκίας, πιθανῶς θέλουσι τύχῃ ἱκανοποιήσεως.— Ἀπόπειρα δολοφονίας ἐγένετο κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Βραζιλίας Δὸν Πέτρου.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἡ ἐφορεία τῶν ἀρχαιοτήτων ἠγόρασε καὶ τὰς εἰς τὸν κ. Τζώτζην ἀναλογούσας ἀρχαιότητας ἐκ τῶν ἐν Ἐρετρείᾳ ἀνευρεθεισῶν, ἐν αἷς ὑπάρχουσι δύο κάτοπτρα παριστῶντα ἐν ἀναγλύφοις τὸ μὲν τὴν ὑπὸ τοῦ Βορέου ἁρπαγὴν τῆς Ὠρειθυίας, τὸ δὲ τὴν Τραγαίαν Ἀφροδίτην, καὶ δύο λήκυθοι, ἐφ' ὧν παρίσταται ὁ Ἡρακλῆς βαστάζων ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν γῆν καὶ παραλαμβάνων παρὰ τοῦ Ἄτλαντος τὰ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων, καὶ ἡ Κίρκη προσφέρουσα εἰς τὸν Ὀδυσσέα τὸ δηλητηριῶδες ποτόν.—Ἀνευρέθη παρὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ Προφήτου Ἠλία ἀρχαῖον ὀδραγωγεῖον καὶ ὀδρία φέρουσα ἐπιγεγραμμένην τὴν λέξιν: «Δήμητρα». — Κατὰ τὴν ὁδὸν Σταδίου εὑρέθησαν μαρμάρινοι τάφοι κενοί· ἐν τισι μόνον αὐτῶν εὑρέθησαν τεμάχια ἀγγείων μετὰ παραστάσεων καὶ λήκυθος λευκόχρους μὲ λεπτότατα γεγραμμένας παραστάσεις, ὧν οἱ χρωματισμοὶ διατηροῦνται ζωηρότατα.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Πλούσιος ὁμογενὴς προσεφέρθη ν' ἀναλάβῃ τὴν δαπάνην τῆς περατώσεως τῆς προσόψεως τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς στοᾶς ἐκτελουμένων τοιχογραφιῶν.—Οἱ ἑλλανοδίκαι τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως ἀπένειμον βραβεῖα γ' τάξεως, διὰ τὰ γλυπτικὰ ἔργα, ἅτινα ἐξέθηκαν, εἰς τὸν κ. Μπονάνον καὶ τὴν κ. Ζαμπακοῦ Κασσαβέτη. — Ἀπεφασίσθη νὰ προσκληθῇ εἰς Ἀθήνας ὁ Ἕλλην μουσουργὸς κ. Σαμάρας κατὰ τὰς προσεχεῖς ἑορτὰς ἐπὶ τοῖς γάμοις τοῦ διαδόχου, ἵνα παραστήσῃ τὴν «Φλώραν Μιράμπιλις». Κατὰ τὰς ἑορτὰς θέλει κληθῆ καὶ ὁ μουσικὸς θίασος τῆς ἐν Κερκύρᾳ Φιλαρμονικῆς Ἑταιρίας.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἄργῳ. Ὁ ἀπολέσας τὴν αἰδὼ ἔχει νεκρὰν τὴν καρδίαν, λέγουσιν οἱ Κινέζοι. — Σ. Β. Ἀγουλινίτσαν. Μ. Α. Πετρούπολιν. Φ. Σ. Πειραιᾶ. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Μ' Ἀκτινομυκητίασις εἶνε νόσος προερχομένη ἐξ ἐγκαθιδρύσεως μυκήτων κατὰ τὴν σιαγόνα, ἣν πρῶτος παρετήρησεν ὁ ἐν Μονάχῳ καθηγητὴς Bollinger ... εἰς τὸν βοῦν.—κ. Τσ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐμετρήθησαν ὑμῖν ἐνταῦθα· εὐχαριστοῦμεν.—Στ. Ραγκοῦν. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Διορθώσατέ το ὅσον δυνηθῆτε καλλίτερα καὶ ἔπειτα πέμψατέ το. Αὐτὸ σημαίνουσι τὰ τρία ἐκεῖνα ἀρχικὰ ψηφία.—Βράχῳ. Ὁ φιλόσοφος Ἀρχύτας ἔλεγεν, ὅτι ἂν σὲ ἀναβιβάσωσιν εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, θέλεις θαυμάσῃ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ κάλλος τοῦ θεάματος, ἀλλ' ἀμέσως πικρὸς στεναγμὸς θέλει ἐξέλθῃ τῆς καρδίας σου, διότι δὲν θὰ ἔχῃ κανένα νὰ τὸν καταστήσῃ κοινωνὸν τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς εὐχαριστήσεώς σου. Ἐννοήσατε;—Φ. Δ' Πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι! Τώρα ζητοῦσι τὴν ἰσχὺν περιβαλλόμενοι λεοντάς.—Κ. Α. Σ. Βελεστῖνον. Εὐχαρίστως.—Κ' Αἱ Νηρηΐδες ἦσαν πενκήκοντα θυγατέρες τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος, θυγατρὸς τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἀνάγνωστε καὶ μίαν μυθολογίαν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Λατινικὴ Γραμματική, μόνη ἐγκεκριμένη πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλην. σχολείων, ὑπὸ *Δ. Χ. Σεμιτέλου*, καθηγητοῦ τῆς Φιλολογίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ, ἔκδοσις πέμπτη. Ἐκδότης Ἀνέστης Κωνσταντινίδης. λεπ. 55.

Βίος Ἐπιφανῶν Ἀνδρῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλ. σχολείων καὶ Παρθεναγωγείων, κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ ὑπουργείου, ὑπὸ *Π. Ι. Φέρμπου*, καθηγητοῦ, καὶ *Α. Κουρτίδου*. Ἐκδότης Ἀνέστης Κωνσταντινίδης. δρ. 2.

Νεοελληνικὰ Ἀναγνώσματα, πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλ. σχολείων μετὰ σημειώσεων, ὑπὸ *Γ. Δροσίνη* καὶ *Γ. Κασδόνη*. Τόμ. Α' διὰ τὴν α' τάξιν δραχ. 1,80. Τόμ. Β' διὰ τὴν β' τάξιν δρ. 2,15. Τόμ. Γ' διὰ τὴν γ' τάξιν δρ. 1,80.

Τιμοκατάλογος τῶν καταστημάτων *Ἀνέστη Κωνσταντινίδου*. Μὴν Ἰούνιος 1889.

Ἀλφαβητάριον καὶ Ἀναγνωσματάριον πρὸς χρῆσιν τῶν δημ. σχολείων, ὑπὸ *Μιχ. Κ. Σακελλαροπούλου*, διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἑπτανήσῳ Διδασκαλείου. Ἐκδότης Γ. Κασδόνης. λεπ. 60.

Περὶ φυλοξήρας τῆς φθοροποιοῦ, ὑπὸ *Π. Γ. Γερναδίου*, τμηματάρχου ἐπὶ τῆς Γεωργίας καὶ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Τριανταφυλλιδίου Γεωργικοῦ Σχολείου. δρ. 1,50.

Ζίτσα ἡ κωμόπολις τῆς Ἠπείρου, πατριδογραφία *Ἐμμ. Ι. Γεωργιάδου*. Σχ. 8ον. Σελ. 56.

Τὰ ὑπὸ τοῦ Ἐπικούρου τῶν ἐν πολέμῳ τραυματιῶν **Συλλόγου** *πεπραγμένα* ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1888.

Προδότου τεμάχια κατ' ἐκλογήν, πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τοῖς Γυμνασίοις καὶ Παρθεναγωγείοις διδασκομένων, ὑπὸ *Ἐμ. Γαλάνη*, καθηγητοῦ. Ἐκδότης Ἀν. Κωνσταντινίδης. σελ. 201. δρ. 2.50.

Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων. *Τουρκοκρατία*. τόμ. Α'. τεῦχος ς', ὑπὸ *Δ. Γρ. Καμπούρογλου*. δρ. 1.

Μνημεῖα τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων, δημοσιευόμενα, ὑπὸ *Δ. Γρ. Καμπούρογλου*. τόμ. Α'. τεῦχος ς'. δρ. 1.

Δεξικὸν Ἐγκυκλοπαιδικόν, ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ *Ν. Γ. Πολίτου*. Τόμ. Α'. Φυλ. 13. Ἀκαλήφη—Αἰτωλία. Μπάρτ καὶ Χίρστ ἐκδόται. Τεύχη 10. δρ. 9.

Μηνιαῖον Δελτίον τοῦ εἰδικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ξένων ἐπικρατειῶν. Μάϊος 1889. Ἀριθ. 5. Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ,,

ἀρξάμενον ἀπὸ 1ῆς Ἰουλίου τῶν τακτικῶν ἐργασιῶν του,

Ἀναλαμβάνει

α) Τὴν ἀποστολὴν παντὸς συγγράμματος ἐν Ἑλλάδι ἐκδοθέντος ἢ ἐκδιδομένου εἰς πάντα αἰτήσοντα, ὑπὸ ἕνα καὶ μόνον ἀλλ' ἀπαράβατον ὅρον: Νὰ συνοδεύηται ἡ αἴτησίς του διὰ τοῦ ἀντιτίμου τῶν παραγγελλομένων βιβλίων προστιθεμένων καὶ 10 %/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν διὰ τὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

β) Τὴν ἀπέναντι οἱουδήποτε προκαταβληθέντος ποσοῦ ἀποστολὴν βιβλίων, μέχρι τῆς ἐξαντλήσεως αὐτοῦ.

γ) Τὴν τακτικὴν δημοσίευσιν ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΙΚΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ καθοριζόντων τὰς τιμὰς καὶ ἀναμιμνησκόντων τὰ συγγράμματα, ἅτινα νεωστὶ ἢ πρὸ πολλοῦ ἐκδοθέντα εὑρίσκονται ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις χρήσιμα εἰς πάντα κλάδον ἀναγνωστῶν.

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Βιβλία διάφορα

Συμβουλαὶ πρὸς τὰς μητέρας περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ἀνατρέφειν τὰ νεογέννητα παιδία, Ἐκδ. 5'. σχ. 8ον. σελ. 220. δρ. 3.

Κυνηγετικά, μετὰ εἰκόνων. Ν. Γ. Οἰκονομίδου. δρ. 10.

Τὰ οὐράνια θαύματα, μετὰ 80 εἰκόνων, ἐκ τῶν τοῦ Κ. Φλαμμαριών, ὑπὸ Α. Κωνσταντινίδου. σχ. 16ον. σελ. 458. δρ. 8.

Ἑλληνίδες ποιήτριαι, μετάφρ. Ἐμ. Γαλάνη. δρ. 3.

Κωνσταντινούπολις ἡ περιγραφὴ τοπογραφική, ἀρχαιολογικὴ καὶ ἱστορικὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν προαστείων αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, μετὰ εἰκόνων καὶ πινάκων πρὸς διασάφησιν τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας. Τόμ. Α'. περιέχων τὴν ἐκτὸς καὶ πέριξ τειχῶν Κωνσταντινούπολιν. σχ. 4ον. σελ. 614. Τόμ. Β'. περιέχων τὴν ἐπὶ τοῦ κόλπου περαίας καὶ τὰ ἑκατέρωθεν τοῦ Βοσπόρου, σχ. 4ον. σελ. 556. Τόμ. Γ'. περιέχων τὰ πάλαι καὶ νῦν ἤθη καὶ ἔθη τῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ Βυζαντίου Σκάρα. σχ. 4ον. σελ. 659. δρ. 60.

Μελέται περὶ Γεωργίας. Α. Ἠλιοπούλου. σχ. 8ον. σελ. 144. δρ. 2,50.

Θρησκεία καὶ Ἐπιστήμη. Ἰ. Σκαλτσούνη. σχ. 8ον. σελ. 353. δρ. 7.

Ὁ Θεὸς ἐν τῇ φύσει. Κ. Φλαμμαριών, μετάφρ. Αἰκ. Ζάρκου. σχ. 8ον. σελ. 606. δρ. 8.

Τὰ Βυζαντινὰ Ἀνάκτορα καὶ τὰ πέριξ αὐτῶν ἱδρύματα, μετὰ μεγάλου χάρτου τοπογραφικοῦ. Α. Πασπάτη. σχ. 8ον. σελ. 350. δρ. 15.

Περιοδεία εἰς Περσίαν, ἤτοι περιγραφὴ τῶν ἀπὸ Πετρουπόλεως εἰς Τεχεράνην καὶ ἐκεῖθεν διὰ Τραπεζοῦντος εἰς Κωνσταντινούπολιν χωρῶν. Ἰ. Π. Μηλιοπούλου. σχ. 4ον. σελ. 115. δρ. 2,50.

Διηγήματα

Οἱ Γενίτσαροι, μυθιστ. διήγημα Ἀλφόνσου Ρουέρου, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, μετὰ εἰκονογραφιῶν Ἐκδ. Β'. δρ. 5.

Παραμύθια Δανικά, ἐκ τῶν τοῦ Ἀδερσον. Ἐκδ. Β', μετὰ 21 εἰκόνων, ὑπὸ Δ. Βικέλα. σχ. 8ον, σελ. 138. δρ. 1,50.

Διηγήματα διὰ παιδία. Ἡ μικρὰ καλύβη τοῦ δάσους, ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ μετὰ 14 εἰκόνων. Ἐκδ. Ζ'. σχ. 16ον. σελ. 53. δρ. 1. Ὁ Αἰμύλιος, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μετὰ 4 εἰκόνων. Ἐκδ. ΙΒ'. σχ. 16ον. σελ. 80. δρ. 1. Ἡ Μαρία, ἢ τὸ ἀνθοφόρον κάνιστρον, μετὰ εἰκόνων. σχ. 16ον. σελ. 168. δρ. 1, 50. Ὁμικρὸς ἔμπορος, ἐκ τοῦ Γαλλ. μετὰ εἰκόνων. σχ. 16ον. σελ. 96. δρ. 1. Ἠθικὰ διηγήματα, ἐκ τοῦ Γαλλ. μετὰ εἰκόνων. σχ. 16ον. σελ. 96. δρ. 1. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Θωμᾶ Τέλλου, ἐκ τοῦ Γαλλ. σχ. 16ον. σελ. 128. μετὰ εἰκόνων δρ. 1,25. Ὁ μικρὸς Δημήτριος Ἀρκέτης, ἐκ τοῦ Γερμ. μετὰ εἰκόνων σχ. 16ον. σελ. 88. δρ. 1.

Ἐκ τοῦ Βιβλιοπωλικοῦ Γραφείου τῆς «Ἑβδομάδος».

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ

ἰσχύον ἀπὸ 2 Μαΐου — 1 Σεπτεμβρίου.

ΓΡΑΜΜΗ ΚΗΦΙΣΣΙΑΣ

Ἐξ Ἀθην.	Ἐκ Κηφισ.
Π. Μ.	Π. Μ.
6.—	6.45
7.30	8.20
9.10	10.—
11.—	11.45
Μ. Μ.	Μ. Μ.
3.—	4.05
4.—	4.45
5.—	7.20
6.20	8.20
8.10	10.20

Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς ἐκτὸς τῶν ἀλλων ἀμαξοστοιχιῶν καὶ αἱ ἑξῆς:

Μ. Μ.	Μ. Μ.
8.10	10.23
10.10	12.—

ΓΡΑΜΜΗ ΛΑΥΡΙΟΥ

Ἐξ Ἀθην.	Ἐκ Λαυρ.
Π. Μ.	Π. Μ.
7.40	6.10
Μ. Μ.	Μ. Μ.
4,56	5.11

Ἐν Σμύρνῃ ἐνοικιάζεται

ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

οἰκοδομηθὲν τελευταίως ἐπὶ τῆς

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΚΥΜΑΙΑΣ

ἥτις εἶνε ἡ ὡραιοτέρα καὶ κεντρικωτέρα ὁδός. Περιέχει εὐρείας αἰθούσας καὶ τριάκοντα ἐν ὅλῳ δωμάτια.

— Πληροφορίαι παρ' ἡμῖν. —

REVUE BLEUE

111. Boulevard St. Germain *Paris.*

POLITIQUE ET LITTÉRAIRE

PARAISSANT LE SAMEDI

Six mois 20 fr.-Un an 35 fr.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Πίνναι Διαδόχου

Ὑδρόγειοι Σφαῖραι εἰς Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ἀπὸ δρ. 35—72.

Πίνναι Τριπούπη

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ

ἐπὶ καλοῦ χάρτου στιγμιαίως.

Πίνναι Διαδόχου

ΜΕΛΑΝΗ ΜΑΥΡΗ

συμπεπυκνωμένη καὶ ἀναλυομένη εἰς ἓξ μέρη ὕδατος. Δοχεῖον ἐκ δραμ. 312 δραχ. 4 50 Ἀναλελυμένη ἠόκάλ. 90

Πίνναι Τριπούπη

Γραφικαὶ ΥΛΑΙ

ΚΟΜΨΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΚΟΜΨΑ ΤΕΥΧΗ

ΠΕΡΙΠΟΥ 96 ΣΕΛΙΔΩΝ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Τεῦχος 1—3 *Θάνος Βλέσσας*, Ἑλληνικὴ μυθιστορία ὑπὸ Π. Καλλιγᾶ.

Ποιήματα Α. Σ. Βυζαντίου (ἐν τῷ 3ῳ τεύχει)

» 4—5 *Ὁ Ἐξηνταβελόνης*, κωμῳδία Μολιέρου, κατὰ τὴν ἐξελληνισιν τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.

Ποιήματα Φ. Κοππὲ (ἐν τῷ 5ῳ τεύχει).

» 6 *Περίληψις ἱστορίας* τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ.

» 7 κ.9 *Δουΐζα Μίλλερ*, τραγῳδία Φ. Σχιλλέρου.

» 8 *Ὑγιεινὴ τῆς ψυχῆς* ὑπὸ Φευχτερσλέβεν.

» 10 *Διηγήματα σύγχρονα Ἑλληνικά*, ὑπὸ Δ. Βικέλα. Ἐ. Χαριλάου, Δ. Καμπούρογλου, Γ. Δροσίνη, Α. Κουρτίδου, Ἰ. Μ. Δαμβέργη καὶ Α. Καρκαβίτσα.

» 11—13 *Στράτης Καλοπίχειρος*, ἠθογραφία ἑλληνικὴ ὑπὸ Στ. Κουμανούδη.

» 14—15 *Ἀμλέτος*, τραγῳδία Σαικσπήρου μετάφρασις Σ. Δ. Βικέλα.

» 16—17 *Ἄσμα τῶν Χριστουγέννων*, διήγημα ὑπὸ Κ. Δίκενς.

» 18 *Κορακιστικὰ* ἢ διόρθωσις τῆς Ρωμαϊκῆς γλώσσης, κωμῳδία. —*Κούρκας ἁρπαγή*, ποίημα, ὑπὸ Κ. Ἰακ. Ρίζου.

» 19—20 Ἀλκιβιάδης, Ἑλλ. Σκηναὶ (δρᾶμα) Φ. Καβαλλάτη.

Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται λεπτὰ 60. Ἡ συνδρομὴ διὰ 25 (α' σειρὰ) δρ. 12

Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐννοοῦνται αὗται αἱ τιμαὶ εἰς χρυσόν

ΜΠΑΡΤ ΚΑΙ ΧΙΡΣΤ

ἐκδόται ἐν Ἀθήναις

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΕΜΗ

ΧΕΙΜΩΝΑΝΘΟΙ

Πωλοῦνται εἰς ἅπαντα τὰ βιβλιοπωλεῖα

Ἀντὶ δραχμῶν 3.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Γραμμὴ Πειραιῶς - Ἀθηνῶν - Κορίνθου - Αἰγίου - Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	7 π	11.15	10.10	Πάτραι ἀν.	7.20π	11.40	—
Ἀθῆναι »	7,30	11.50	10.40	Αἴγιον »	9.05	12.57	—
Κόρινθος ἀφ.	7.42	2.42	2. 5	Κόρινθος »	1.10	4 —	9.03π
Αἴγιον »	2.52	5.41		Ἀθῆναι ἀφ.	4.25	7 —	12.30
Πάτραι »	4.35	7.—		Πειραιεὺς »	4.55	7.30	1

Γραμμὴ Κορίνθου - Ἄργους - Ναυπλίου - Μύλων

Κόρινθος ἀν.	3.	μ.μ.	Μύλοι	ἀν.	9.50π.μ.
Ἄργος ἀφ.	5.12	»	Ναύπλιον	»	10.
Ναύπλιον »	5.45	»	Ἄργος	ἀφ.	10.35
Μύλοι »	5.52	»	Κόρινθος	»	12.45

Γραμμὴ Πατρῶν - Πύργου.

Πάτραι ἀν.	8.30π	4.μμ.	5.30μ	Μανωλάς ἀν.	5.30π	—	—
Ἀχαΐα ἀφ.	9.30	5.—	6.30	Ἀχαΐα »	7—	10:45	6.40μ
Μανωλὰς »	—	6.32	—	Πάτραι ἀφ.	8—	11:45	7.40

Σημείωσις. Ἡ ἁμαξοστοιχία 33 φθάνουσα μέχρις Ἀκράτας ἑκάστην Τρίτην, Πέμπτην, Σάββατον, ἡ δὲ 32 ἀναχωροῦσα ἐξ Ἀκράτας Κυριακήν, Τετάρτην, Παρασκευήν. Καθ' ἑκάστην τοπικαὶ ἁμαξ. μεταξὺ Ἀκράτας, Πατρῶν, Ναυπλίου, Ἄργους, Μύλων κατὰ τὸ γενικὸν Δρομολόγιον.

Τυπογραφεῖον **Κορίννης**. *ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 9.*